

6-20.

H.M. 71.

July 20, 1944

Final Search

MINEACHADH

AIR

EARRANN DE MIATA XXIV, AGUS XXV:

MAILLE RI

COMHARRAIDHIBH TEACHD CHRIOSD LE NEULAIBH
NEIMH, EADHON, FOILLSEACHADH GLOIRE AN DE MHOIR
AGUS AR SLANUGHIR IOSA CRIOSD.

LE

I. U. LILLINGSTON,

AN TUACHDARAN ANN AN LOCHAILLSE,

AM BREATUINN MU THUATH.

AIR EADAR-THÉANGACHADH BHO'N BHEURLA.

“ Agus am feadh a bha iadsan a' geur-amharc gu neamh, agus esan a' dol suas, feuch, sheas, dithis fhcar laimh riu ann an eudach geal; agus thubhairt iad Fheara Ghalile, c'arson a ta sibh 'nur seasamh ag amharc gu neamh? An t-Iosa so a thogadh suas uaibh gu neamh, is amhuil sin a thig e, mar a chunnaic sibh e a' dol gu neamh.”—Gnìomh, i. 10. 11.

“ Oir dh'fhoillsicheadh gras slainteil Dhe do na h-uile dhaoineibh, a' teagasg dhuinn gach mì-dhiadhachd agus ana-miann saoghalta aiceadh, agus ar beatha a chaitheadh gu stuama, gu cothromach, agus gu diadhaidh anns an t-saoghal so latbair; air dhuinn suil a bhi againn ris an dochas bheannaichte sin, eadhon foillseachadh gloire an De mhoir agus ar Slanuighir Iosa Criosd: a thug e fein air ar son, clann gu'n saoradh e sinu bho gach aingidheachd, agus gu'n glanadh e dha fein sluagh sonruichte, eudmhor mu dheadh oibribh. Na nithe so labhair, agus earailich, agus cronaich leis an uile ughdarras. Na deanadh duine sam bith tair ort.”—Titus, ii. 11—15.

INVERNESS:

PRINTED AT THE HERALD OFFICE, BY D. DAVIDSON.

AND SOLD BY JAMES SMITH: K. DOUGLAS:

D. MORRISON: AND D. McCULLOCH, INVERNESS: R. DOUGLAS,

TAIN: D. FRASER, DINGWALL: OLIVER AND BOYD,

EDINBURGH: AND F. ORR, AND SONS, GLASGOW.

MDCCCXXXIX.

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

THA

AN LEABHARAN SO

LE FIOR DHURACHD AIR A CHUIR AIR LETH,

DHOIBH-SAN UILE LEIS AN IONMHUINN FOILLSEACHADH CHRIOSD,

DREAM MU'M BHEIL AN T-ABSTOL POL AG RADH

ANN AN 2 TIM. IV. 8,

' Bho so mach taisgear fa m' chomhair crun fireantachd, a bheir an Tighearn, an breitheamh cothromach, dhomh san la ud : agus cha'n ann dhomh-sa a mhain, ach dhoibh-san uile mar an ceudna, leis an ionmhuinn fhoillseachadh san."

EARRANN BHO 'N TREAS CAIBDEIL DEUG THAR AN FHICHEAD
DE LEABHAIR AIDMHEIL A CHREIDIMH.

“MU'N BHREITHEANAS DHEIREANNACIL”

“3. Mar is aill le Crìosd gu'm bitheamaid lan chinnteach gu'm bi la breitheanais ann, chum arson nan uile dhaoine a chumail air ais bho phacadh, agus a chum an tuille sòlais a thoirt do'n mhuinntir dhiadhaidh 'nan trioblaid, mar sin is aill leis an la ud a bhi 'n ceiltinn air daoineibh, a chum gu'n crathadh iad dhiubh gach uile neo-churam feolmhor, agus gu'm biodh iad a ghnath air am faire, do bhrìgh nach 'eil fhios aca co an uair 'san tig an Tighearn, agus a chum a bhi a ghnath ullamb gu 'gradh, “*Thìj a Thighearn Iosa, thìj gu h-àithghearr. Amen.*”

Tha Luc. xxi. 27. air a thoirt anns na dearbhaidhìbh air so:—Iadsan a ta dhe'n bheachd gu'm bi amannan glòrùhor air an talamh, no uile bliadhna eadar an aimsir a ta lathair agus la an Tighearna, no la a bhreitheanais; tha iad gu soilleir do bharall a tha gu tur an aghaidh na h-earrann so dh'ainmicheadh de Leabhar Aidmheil a Chreidimh. Tha mi a' saòilsinn gu'm bi e mar an ceudna air fhaicinn bho 'n Leabharan so a leanas, gu bheil am beachdan an aghaidh Focal Dhe.

MINEACHADH.

MATA XXIV. CAIBDEIL.

THUGAMAID fainear gu'n d' fheoraich na deisciobuil de ar Tighearn anns an treas rann thar an fhichead de na cheathramh caibdeil thar an fhichead de Mata, da cheist. B'i a cheud cheist, "C'uin a thig na nithe

1 Agus chaidh Iosa nach, agus dh'iuich e o'n teampull; agus thainig a dheisciobuil d'a ionnsuidh, a nochdadh dha aitreabh an teampull.

2 Agus thubhairt Iosa riu, Nac faic sibh iad so uile? gu firinneach tha mi ag radh ribh, Nach fagar clach air muin cloiche an so, nach tilgear sios.

3 Agus air suidhe dha air sliabh nan craunoladh, thainig a dheisciobuil d'a ionnsuidh an uaignidheas, ag radh, Innis dhuinne, c'uin a thig na nithe sin gu crich? agus ciod e comh-

sin gu crich?" eadhon, sgrìos an teampull, &c. B'i an dara ceist, "Ciod e comhara do theachd-sa, agus deireadh an t-saoghail?"

Tha ar Tighearn a' toirt freagairt fa leth do na ceistibh so ann an ordugh; ach tha e air tus a' toirt rabhadh anns am faodar fhaicinn gu soilleir, nach ann a mhain riu-san a bha a lathair an sin a bha e air a labhairt, ach mar an ceudna r'a eaglais fein, troimh na caochla linnean, gu àm a theachd a rithist. (A)

(A) Tha e iomchuidh, ann an leubhadh a chaidheil so, an aire a thoirt, gu bheil Criosd an so mar ann an carrannaibh eile de'n Sgrìobtuir, a' labhairt r'a eaglais bho neamh.

Mar sin tha sinn a' faicinn anns a chuideamh rann deug, gu bheil e 'g radh, "Tuigeadh an ti a leughas,"—gu soilleir a' labhairt r'a eaglais, agus cha'n ann a mhain riu-san a bha a lathair. Tha so mar an ceudna a' feuchainn gu'm faca ar Tighearna roimh lann, gu'm biodh e iomchuidh an earail so a thuigsinn, agus gu'm bu choir d'i ar deamh faicilleach, air eagal gu'n tog sinn fhaidheadaireachd mearachdach, ni gu cinnteach a ni sinn, ma gluabhas sinn i mar air a labhairt ris a glùnealach sin a mhain, an ait a ghabhail mar air a labhairt r'a eaglais, anns na linnibh a leanadh, bho'n àm sin gu ath-theachd-san; agus air do carrannaibh fa leth dh'i a bhi air a labhairt ris gach linn, a reir an t-suidheachaidh anns am biodh iad. Tha roinn dh'i air a labhairt riu-san a chunnaic "toiseach thruaighean," cuid ris a mhuinntir a chunnaic combarradh leir-sgrìos Ierusalem, cuid eile riu-san a bha ann ri linn a "mhor amhghair," eadhon gear-leannmhuinn Phaganach agus Phapanach na Roinne, agus tha carrann mhòr do na briathran air an labhairt

Tha an rabhadh so air a eur sios bho thoiseach a cheathramh rann gu crìoch a cheathramh rann deug; agus tha e 'ga co'dhunadh le a' radh, "Agus bithidh soisgeul so na rioghachd air a shearmonachadh air feadh an domhain uile, mar fhianuis do na h-uile chinich: agus an sin thig an deireadh." (B)

ara do theachd-sa, agus deireadh an t-saoghail?

4 Agus fhrèagar Iosa agus thubhairt e riu, Thugaibh an aire nach meall aon neach sibh:

5 Oir thig moran a'm' ainm-sa, ag radh, Is mise Crìosd; agus meallaidh iad moran.

6 Agus cluinnidh sibh coganna, agus tuairisgeul choganna; thugaibh an aire nach bi sibh fo amhladh: oir

riu-san a chi comharraidhean ath-theachd-san, a tha leantuinn crìoch a mhòr amhghair, agus is ann riu-san gu sonruicht' a chi sin a tha deireadh a chaibdeil so, agus toiseach an ath-chaibdeil a' labhairt; agus, a reir na *h-uile costas* 'se so an dearbh linn 'sa bheil *sinn beo*, "tuigeadh an tì a leughas."

Tha sinn a' faicinn gu'n do thuig an linn no an giùealach sin anns an do thachair comharraidhean leir-sgrìos Ierusalem, an carrann sin de'n fhaidh-eadaireachd so a bha air a labhairt r'a eaglais; agus ghabh iad ris an rabhadh, agus theich iad gu Pella; mar sin chaidh iad as bho'n leir-sgrìos a bha teachd. Agus a ta e coslach gur ann r'a eaglais anns a ghinealach so, a tha na rabhaidhean agus na h-aithntean a th' ann an deireadh a chaibdeil so gu sonruicht' air an labhairt: "Uime sin deanaibh-sa faire, oir cha'n 'eil fhios agaibh eia an uair an tig blur Tighearna. Uime sin bithibh-sa ullamh mar an ceudna: oir is ann an uair nach saoil sibh, a thig Mac an duine." Agus a rithist, ann an Lucas xxi. 36, "Deanaibh-sa air an aobhar sin faire, a' deanamh urnuigh gach àm, chum gu measar gur airidh sibh air dol as bho na nithibh sin uile a ta gu teachd, agus seasamh an lathair Mhìc an duine."

(B) Tha searmonachadh so an t-soisgeil air bàll roimh dheireadh an t-saoghail, no na linn* a tha air ainmeachadh an so, mar an ceudna air ainmeachadh anns an Taisb. xiv. 6, 7. "Agus chunnaic mi aingeal eile ag iteulaich ann am meadhon neimh, aig an robh an soisgeul sìorruidh r'a shearmonachadh dhoibh-san a tha 'nan comhuidh air an talamh, agus do gach uile chinneach, agus threibh, agus theangaidh, agus shluagh, Ag radh le guth ard, Biodh eagal De oirbh, agus thugaibh glòir dha; oir thainig uair a bhreitheanais: agus deanaibh aoradh dhasan a rinn neamh, agus talamh, agus an fhairege, agus na tobair uisge." Agus a thaobh an àm 'san tachair e, tha e coslach ri bhì cordadh ris na comharraidhibh a bhios air bàll roimh theachd Crìosd. Am feadh 'sa maireas an t-amhar mor, agus a nì an adharc bheag cogadh an aghaidh nan naomb, agus a bheir i buaidh orra, leis a so tha *bacadh* air a chuir air searmonachadh coitcheionn an t-soisgeil; ach an uair a chrìochnaichear am mìle agus dà cheud agus trì-fichead là, agus a thoisicheas nachdranachd na Papanaichd ri crìonadh, an sin bheirear a cumlachd chum *bacadh* a chuir air searmonachadh an t-soisgeil air falbh a lion cuid is cuid, agus bithidh am Bioball air a sgaoilteadh air feadh an t-saoghail. Ciod air bith cinneach gus an bi e air a ghiulan, tha Crìosd agus a chuid abstol a' searmonachadh an t-soisgeul shìorruidh leis, agus ag radh, "Biodh eagal De oirbh, agus thugaibh glòir dha; oir thainig uair a bhreitheanais; agus deanaibh aodhradh dhasan a rinn neamh, agus talamh, agus an fhairege, agus na

* Tha am focal ceudna air cadar-theangachadh linn ann an Colos. i. 26., a reir na Greugais, "bho na linnibh, agus bho na ginealachaidh;" agus an *saoghail*, is *focal* e anns a lùbheurla, aig am bheil seadh ro fharsuinn, mar a theirear, an saoghail fhasanta, an saoghail seolta; agus ciod a tharlas do'n t-saoghail fhasanta; agus ciod a tharlas do'n t-saoghail sheolta, an uair a thig Crìosd?

is eigin do na nithibh sin uile teachd gu eirich, ach cha'n 'eil an deir-eadh ann fathast.

7 Oir eiridh cinneach an aghaidh cinnich, agus rioghachd an aghaidh rioghachd : agus bithidh gorta, agus pluighean, agus erioth-anna-talmhainn ann am moran aitean.

8 Agus cha'n 'eil annta so uile ach toiseach thrualghean.

9 An sin bheir iad thairis sibh chum amlghair, agus marbhaidh iad sibh : agus bithidh fuath aig gach uile chinneach dhuibh air sgath m'ainme-sa.

10 Agus an sin gabhaidh moran oibheunn, agus brathaidh iad a cheile, agus bithidh fuath aca d'a cheile.

11 Agus eiridh moran do fbaidhibh breige, agus meallaidh iad moran.

12 Agus do bhrìgh gu'm bi an eucoir air a meudachadh, fuaraichidh gradh mhòrain.

Feudar fhaicinn, bho'n deicheamh rann thar an fhichead, ged a tha an soisgeul air a shearmonachadh mar fhianuis do na h-uile chinnich, nach 'eil a h-aon de threubha na talmhainn air a h-iompachadh aig a theachd-san, oir tha e ag radh, "Agus an sin ni uile threubha na talmhainn bròn."— Nam biodh aon treubh air a h-iompachadh, dheanadh an treubh sin gairdeachas.

Air dha an rabhadh so a thoirt dhoibh, tha e aig ath-philltinn ris an da cheist a dh'fheoraich iad dheth, agus a' toirt freagairt fa leth dhoibh ann an ordugh, mar an ceudna, aig a cheart àm ag aithris eachdraidh 'eaglais, bho'n dearbh àm sin gu h-àm ath-theachd, agus a' toirt iomadh rabhadh dh'i.

tobair uisge," co dhiubh a ghabhas iad ris agus a thuigeas iad e no nach tuig, gidheadh tha soisgeul na rioghachd air a shearmonachadh dhoibh mar fhianuis. Tha an ceathramh rann deug de na cheathramh caibdeil deug so de Leabhair an Taisbeanaidh a' nochdadh teachd Chrìosd, a tha a' leantuinn searmonachadh so an t-soisgeil. Air eagal gu'm bitheadh duil againn ri searmonachadh ni's mo na ni's coitchionn na'n searmonachadh sin a th' air a runachadh leis an sgrìobtuir, thugamaid faineas ciod a tha air a radh ann an Gnìomh. xix. 9, 10, ma thimchioll an t-searmonachaidh sin, leis an "Cuala luchd-aiteachaidh na h-Asia uile, eadar Iudhaich agus Ghreugaich, focal an Tighearna Iosa." Faic mar an ceudna Eabh. xii, air do'n abstol a bhì gabhail beachd orra-san uile mu'n do labhair e auns an aon caibdeil deug, a nuas bho Abel, tha e 'g radh, "Uime sin air dhuinne bhì air ar euairteachadh le neul co mor do fhianuisibh." Faic mar an ceudna ciod a tha e 'g radh mu Abel ann an Eabh. xi. 4, "Agus tre sin, air dha bhì marbh, tha e fathast a' labhairt." Faic mar an ceudna ciod a tha air a' radh ann an Eabh. xii. 24, 25, "Agus gu Iosa eadar-mheadhonair a choimhcheangail nuaidh, agus chum fola a' chrathaidh, a tha labhairt nithe a's fear na fuil Abeil. Thugaibh an aire nach diult sibh esan a ta labhairt : oir mar deachaidh iadsan as a dhiult an ti a labhair o *Dhia riu* air thalamh, is lugha gu mor na sin a *theid* sinne as, ma thionndaidheas sinn air falbh uaithe-san a ta labhairt o neamh." Uime sin, ciod air bith aite, 's am bheil an Tiomnadh Nuadh air a leubhadh, tha Chrìosd a nis a' labhairt bho neamh, agus tha esan agus na soisgeulaich agus na h-abstoil a' searmonachadh an t-soisgeul shiorruidh agus ag radh, "Biodh eagal De oirbh, agus thugaibh glòir dha, oir thainig uair a bhreitheanais," &c.

B'i an ceud cheist san, "C'uin a thig na nithe sin *gu crìch?*" (cadhon, sgrios an teampuill agus Ierusalem) a roimh-innis e an ceart-uair, agus tha esan a' toiseachadh a fhreagair air mhodh co-ionann ri briathra' na ceist, aig a chuigeamh rann deug: (Faic C)

Tha ar Tighearn ag radh, "Air an aobhar sin, an uair a chi sibhse grain-eileachd an leir-sgrios, air an do labhair Daniel am faidh." Thugamaid fainear, nach ann gu sonruichte r'a dheisciobluibh a bha a lathair 'san àm sin a labhair e na briathran so "*an uair a chi sibh:*" Ach r'a *caglais*, agus ris na h-uile a bhuineadh d'a caglais, agus a chitheadh grain-eileachd an leir-sgrios na seasamh anns an ionad naomh, bha na focail so "*an uair a chi sibh*" air an labhairt riu-san co math agus ris na deisciobluibh a bha a lathair 'san àm. Theagamh nach robh a h-aon de na h-abstoil ann an Ierusalem an uair a thachair na nithe so. Tha eachdraidheachd ag innseadh dhuinn, gu'n deachaidh cuid dhiubh a' chur gu bas roimhe sin. Agus a chum an caibdeil so a thuigsinn gu ceart, bu choir dhuinn a chumail 'nar beachd, anns gach aite, "*nach 'eil*

13 Ach ge b'e bhithes seasmhach chum na crìche 'se so a thearmur.

14 Agus bithidh soisgeul so na rìoghachd air a shearmonachadh air feadh an domhain uile, mar fhianuis do na h-uile chinnich: agus an sin thig an deireadh.

15 Air an aobhar sin an uair a chi sibhse grain-eileachd an leir-sgrios, air an do labhair Daniel am faidh, 'na seasamh ann an ionad naomha, (tuigeadh an ti a leugh-as.)

16 An sin teicheadh iadsan a ta ann an Iudea, chum nam beann.

17 An ti a ta air mull-each an tìghe, na tigeadh e nuas a thabhairt nì sam bith leis as a thigh:

18 Agus an ti a ta sa' mhachair, na pillleadh e air aisa thogail fhalluing leis.

19 Agus is an-aoibh-inn do na mnaibh torrach, agus dhoibh-san a bheir cìoch uatha sna laithibh sin.

20 Ach guidhìbh-se gun bhur teicheadh, a bhi sa' gheamhradh, no air an t-sàbaid:

21 Oir anns an àm sin bithidhamhar mor ann, amhuil nach robh ann o thùs an domhain gus a a nis, agus nach mo a bhithes a chaoidh.

22 Agus mar biodh na laithean sin air an giorrachadh, cha bhiodh feoil san bith air a tearnadh; ach air son nan daoine taghta bithidh na laithean sin air an giorrachadh.

(C) Mar a tha e ann an coimeas na h-earrainn so ann an Luc. xxi. 20 21. "Agus an uair a chi sibh Ierusalem air a enairteachadh le armaitibh, an sin biodh fhios agaibh gu bheil a fasachadh am fagus. An sin teicheadh iadsan a ta ann an Iudea chum nam beann, agus innicheadh iadsan a ta 'na meadhon-sa mach aise; agus na rachadh iadsan a ta sa' mhachair, a steach i nte."

Salm xvii. 13. "Saor m'anam o'n aingidh a tha 'na chlaidheamh dhuit." Bha am feachd Romanach air a gnathachadh leis an Tighearna mar a chlaidheamh.

mineachadh uaigneach fa leth gubhi air a dheanamh air sgrìobtur sam bith,” ach gu bheil an Tighearna a’ labhairt ruinne leis bho neamh.—Faic Eabh. xii. 25.

Air dha rabhadh a thoirt d’a eaglais teicheadh bho Ierusalem ’nuair a chitheadh iad an comharradh a dh’ainmicheadh, theann e ri roimh-innseadh mu’n gheur-leanmhuinn mhor, dha’n robh ’eaglais gu bhli buailteach bho’n àm sin gus an àm air bàll roimh a theachd a rithist.—Faic Dan. xi. 31—35.

Tha a gheur-leanmhuinn a bha ’eaglais gu fhulang air tùs bho’n Roimh Phaganach, agus an deigh sin bho’n Roimh Phapanach, air a chuir cuid an ceill ann an Dan. vii. 21., mar an cogadh a rinn an adhare bheag ris na naoimh; agus anns an Taisb. xii., mar a gheur-leanmhuinn a rinneadh air a mhnaoi a rug an leanabh mic, leis an dragon mhor dhearg, aig an robh seachd cinn agus deich adhaircean, agus mar an cogadh a rinn am fiadh-bheathach aig an robh seachd cinn agus deich adhaircean, ris na naoimh, Taisb. xiii. 7, agus mar am fiadh-bheathach aig an robh da adhaire, anns a chuigeamh rann deug agus anns na rann a leanas.

Tha an Roimh, Phaganach agus Phapanach, air a gnathachadh le Satan, an t-seann nathair no an dragon chum geur-leanmhuinn a dheanamh air an eaglais. Tha e air a radh, anns an Taisb. xiii. 4, “Agus rinn iad aodhradh do’n dragon, a thug a chumhachd do’n fhiadh-bheathach;” agus a rithist anns an t-seachdamh rann, “Agus thugadh dha cogadh a dheanamh an aghaidh nan naoimh agus buaidh a thoirt orra.” Faic Taisb. xvii. (D)

(D) Taisb. xvii. 18. “Agus is i a bhean a chunnaic thusa, am baile mor sin, a tha rioghachadh os ceann rìghre na talmhainn.” Tha e air a chuir an ceill gu soilleir gur i an Roimh a bhean a ta air a h-ainmeachadh an so, oir cha robh baile mor sam bith eile aig an àm sin a rioghachadh os ceann rìghre na talmhainn.

Faic Lucas ii. 1, “Agus tharladh sin laithaibh sin, gu’n deachaidh ordugh a mach o Cheasar Augustus, an domhain uile a mheas.” Mar an ceudna Eoin. xix. 15, sin roimh mu dheireadh, “Fhreagar na h-ard shagairt, Clia’u ’eil rìgh againne ach Cesar.”

Mar an ceudna faic cainnt Mhorair Chobham a chuireadh gu bas ann an Lunnainn mar fhianuis air son Iosa Crìosd, anns a bhliadhna 1417. 'Nuair a chaidh a cheasnachadh an lathair uachdaranaibh aintighearnail Eaglais gheur-leanmhuinneach na Roimh, thuirt e gu'n robh an t-amghar a bha air ainmeachadh ann am faidheadaireachd so ar Tighearn a' ciallachadh geur-leanmhuinn eaglais Chrìosd leis an Roimh Phap-anach. (E)

(E) "Bha araon Crìosd agus 'Abstola," arsa am Morair Co'ham, "air an casaid mar luchd ceannairc, gidheadh bu daoine ro shiothchail iad. Ach rinn Daniel agus Crìosd faidheadaireachd gu'n tigeadh fathast aimsir co amhgharach 's nach fhacas a leithid bho thùs an domhain; agus tha an fhaidheadaireachd so air a coimhlionadh ann an cuid 'nur laithibh-sa agus le bhur gnìomharruibh, oir mharbh sibh moran cheana, agus marbhaidh sibh tuille an deigh so mur coimhlion Dia a ghealladh. Mar an ceudna tha Crìosd ag radh, mar biodh iad so bhur laithean-sa air an giorrachadh, is gann a bhiodh feoil sam bith air an teanadh, uime sin seallaibh air a shon an ceartas, oir giorraichidh Dia bhur laithean-sa."

"An sin thug fear-lagha, d'am b'ainm Mr Iain Cemp, tarruing air dubladh de'n litir a chuir iad roimhe sin da ionnsuidh do'n tùir le comhairle an Ard-easbuig, a' saoilinn leis a sin a chuis a dheanamh na b'aithghearra; oir bha a leithid a dh'iongantas orra r'a fhreagaraibh (leth choslach riu-san a bha deasboireachd ri Stephen) air choir 's gur gann a bha fhios aca cionnas a chaitheadh iad an uime, mar so chunnaic Dia iomchuidh gu'n diobradh tùr agus seoltachd an ceilg iad air an latha sin."—Faic Eachdraidh nam Martaireach le Foes, a chaidh chlodh-bhualadh ann an Lunnainn anns a bhliadhna 1641. Bitheadh e air a thoirt fainear gu bheil dà amghar mhor air an iomradh ann an caochla earrannaibh de'n Sgrìobtuir—tha aon dhiubh air a chuir an ceill mar amghair "nach robh a leithid ann bho thus an domhain gus a nis, agus nach mo a bhitheas a chaoidh"—tha 'n t-aon eile dhiubh air a chuir an ceill mar amghar, "nach robh a leithid ann riamh bho 'n bha cinneach ann, gus an uair sin fein." Is e aon dhiubh an t-amghar a th'air ainmeachadh ann am Mata xxiv. 21, eadhon geur-leanmhuinn Eaglais Chrìosd leis an Roimh, faic Daniel, vii. 21, mar an ceudna xi. 33, 34, 35; Mata x. 21–25, 34, 35, 36; Eoin xv. 20; xvi. 22–33; Taisb. i. 9; ii. 10; vi. 9, 10, 11; xi. 3, agus na rannan a leanas; xii. 7, gu deireadh a chaidheil; agus, xiii. 7–10, mar an ceudna xv. 16, 17; xvii. 6.

'Se an t-aon eile an t-amghar a tha air iomradh ann an Daniel xii. 1, 2. "Agus bithidh aimsir carraid ann, mar nach robh riamh bho'n bha cinneach ann, gus an uair sin fein: agus anns an àm sin saorar do shluagh-sa, gach aon a gheibhear sgrìobhta san leabhar. Agus duiosgidh moran dhiubh-san a ta 'nan codal ann an duslach na talmhainn, cuid gu beatha shiorruidh, agus cuid gu nàire agus masladh bith-bhuan."

'Se an dara amghar àm na teanntachd sin a thoisicheas aig foillseachadh glòrmhoir Chrìosd, a tha air ainmeachadh ann am Mata xxiv. 30, "Agus an sin foillsichear comhara Mhic an duine an neamh: agus an sin ni uile threubha na talmhainn bron, agus chi iad Mac an duine a' teachd air neulaibh neimh le cumhachd agus gloir ro-mhoir."

Mar an ceudna tha e air ainmeachadh anns an Taisb. 1. 7, "Feuch, tha e teachd le neulaibh; agus chi gach sùil e, agus iadsan mar an ceudna a lot

Tha e air a radh anns an Taisb. xviii. 24, “ Agus fhuaradh innte (is e sin, anns an Roimh) fuil fhaidhean, agus naoimh, agus nan uile dhaoine a mharbhadh air an talamh;” agus tha i air a nochdach anns an treas rann de’n xvii. de’n leabhair cheudna, mar gu’m bitheadh i na suidhe air an fhiadh-bheathach aig an bheil seachd cinn agus deich adhaircean.

B’e Ierusalem, mar gu’m b’eadh, ceann-dachaidh na h-eaglais, gus an do chuir na Romanaich seisdeadh ris an ionad sin. Tha e air a radh, ann an Gniomh. vi. 7, “ Mheudaichcadh aireamh nan deisciobuil gu ro mhor ann an Ierusalem; agus bha cuid-eachd mhor do na sagartaibh umhal do’n chreidimh;” agus is coltach gu’n do mheal an eaglais gu ìre gle bheag mòr shamhair an sin, an deigh iompachadh Phoil; ach thoisich mòr amghar na h-eaglaise ’nuair a theich iad bho Ierusalem.

Tha ar Tighearn ag radh, “ Guidhibh-sa gun bhur teicheadh a bhi sa’ gheamhradh, no air an t-sābaid,” (thoir fainear an so, gu’n do labhair e r’a eaglais, oir b’iadsan a mhain a ghabh an teicheadh co fhad’ ’s is

e: agus ni uile thruabh na talmhainn caoidh air a shon-san: gu ma h-amh-luidh a bhitheas. Amen.”

Tha e coslach gur e saltradh fion-amair corruich Dhe a ta air ainmeachadh ann an Isaiah lxiii. 3, 4; Taisb. xiv. 20; xix. 15: agus an casgradh a ta air aithris ’san xix. 21, a chuireas erioch air an àm amghair so. Tha e mar an ceudna coslach gu bheil suil aig Isaiah xxiv. ris an àm so. Agus aig a cheud chuid de’n cheathramh caibdeil deng de Shecariah, ’s aig Sephaniah iii. 8, ’s aig Salm ii. 9, agus aig an Taisb. ii. 27.

Agus mar a ta an t-àm amghair so coslach ris an àm a thachair ann an laithibh Noe ’nuair a sgriosadh an saoghal leis an tuil (ni a thachair mu’n robh cinneach ann, oir cha’n ’eil sgeul agaiun air cinneach sam bith gu laithibh Nimroid, agus togail Bhabel), mar sin ’s coslach nach ’eil e air iomradh anns an aon seadh ris an amghar eile, eadhon a cheud amghar, mu’m bheil e air a radh nach robh a leithid ann bho thus an domhain eadhon gus an uair sin fein, is e sin, geur-leanmhuinn na h-Eglais leis an Roimh. Tha e coslach gur sinne a nis an *ginealach a tha* cadar an dà theanndachd so, an linn anns an abair iad sith agus tearuimteachd, air ball roimh theachid an leir-sgrios orra. Faic I Tesal. v. 3, agus is e an t-àm so ’nuair a their iad sith agus tearruinteachd an t-àm a ta gu bhi air a bhuil-eachadh chum an soisgeul a shearmonachadh gu farsuing leis an aingeal ag itealaich ann an meadhon neimh, agus ag radh, Biodh eagal De oirbh, agus thugaibh gloir dha; oir thainig uair a bhrcitheanais, &c. &c. Taisb. xiv. 6, 7. ’Se so an t-àm anns am bheil comharraidhean ath-theachid air an faicinn agus air an tuigsinn le cuid.

aithe dhuinne); “ oir anns an ām sin bithidh amhghar mòr ann,” &c Agus tha an t-amhghar so a mairsinn gus am foillsiehear comharraidhean a theachd a rithist; oir tha e 'g radh, anns an naothamh rann thar an fhichead, “ Air ball an deigh trioblaid nan laithean ud, dorchaichear a' ghrian,” &c. &c. Ach tha e 'g radh anns an 22 rann, “ Agus mur biodh na laithean sin air an giorrachadh, cha bhiodh feoil sam bith air a tearnadh; ach air son nan daoine taghta bithidh na laithean sin air an giorrachadh.” Agus tha e coltach gu'n robh laithean a mhoir amhghair air an giorrachadh, do bhrìgh 's gu'n robh an teandachd air eutromachadh le buadhachadh an Ath-leasachaidh (faic na bheil air aithris aig (E), bho chainnt Mhorair Chobham an lathair a luchd-breith); agus theagamh gur e a tha e ciallachadh, mur biodh laithean a mhor amhghair so, mar so air an giorrachadh, gu'm biodh colas an t-soisgeil air a ghlanadh a mach ann an sruth fola; ach cha do cheadaicheadh so, air sga an taghaidh, a bha an deigh sin gus an soisgeul eisdeachd agus a chreidsinn.

An sin tha ar Tighearn a' toirt rabhadh dhoibh mu thiomchìoll Chrìosdan breige agus fhaidhean breige; “ Uime sin ma their iad ribh, Feuch, a ta e san fhasach, na rachaibh a mach (F): feuch, a ta e sna seomraichibh

23 An sin ma their non duine ribh, Feuch a ta Chrìosd an so, no an sud; na creidibh e:

(F) A thaobh “ Crìosdan breige,” faic Cunntas Uolfe mu'n tiomchìoll, agus mur an ceudna eachdraidheachd ann an caochladh limibh. A thaobh “ faidhean breige,” tha an saoghal lan diubh. Mu thiomchìoll na h-earrann so “ Uime sin ma their iad ribh, Feuch a ta e san fhasach, na rachaibh a mach,” faic an earrann so a leanas bho litir Ollamh ———, a tha fathast beo: “ A nis,” ars' esan, “ eiod a their mi ann am freagradh do na nithibh a tha thu a' feoraich mu dheigian an luchd co-bharail sin a th'anns a Ghearmailt, a tha cumail a mach gu'n riaghail Crìosd fathast mìle bliadhna air thalamh maille ris na naoimh? Rinn Ard-fhear-teaguisg d'am b' ainm Young, ann an caochladh leabhrichean a chuir e mach, agus a leubhadh le lionmhorachd air a Mhoir-thìr, faidheadaireachd gu'n toisicheadh riaghladh pearsanta Chrìosd (re mhìle bliadhna) air thalamh anns na bliadhna 1818 no 1819, muair a bha e cumal a mach a thigeadh crìoch an t-seathamh mìle bliadhna de'n t-saoghal, agus a thoisicheadh an seachdamh mìle no am mìle bliadhna do shabaidean. Mar an ceudna dh'innis e gu'm foillsicheadh an Tighearn e fein ann an duthaich de'n do ghoir e Soluna, eadhon, dara

24 Oir eiridh Crìosdan breige, agus faidhean breige, agus nì iad comharran agus nìorbhuilean mora, ionnus gu mealladh iad, nam feudadh e bhì, na daoine taghta fein.

25 Feuch dh'innis mi dhuibh e roimh-laimh.

26 Uime sin ma their iad ribh, Feuch, a ta e san fhasach, na rach-aibh a mach; feuch, a

uaigneach, na creidibh sin." Cha robh an teachd gu bhì na teachd spioradal a *mhain* (uime sin tha e a' toirt rabhadh dhoibh mu thiomchioll a leithid sin a chreidimh mearachdach), a dh'fhaodadh tachairt anns na seomraichibh uaigneach, "oir a reir mar a thig an dealanach o'n aird an ear, agus a

Pharas, a bh' air a cuairteachadh le beanntaibh air nach fhaighte thairis, ach a mhain troimh aon bhealach a bha gle flurasd a dhionadh le beag neart. Agus gu'n tionaidh e a chairdean uile dh'ionnsuidh na duthcha so agus gu'n gleidheadh e iad gu tearuinte, am feadh a bhiodh e a leir-sgrìos a chuid eile de'n domhain. Tha an Solima so, a reir a bheachd-san, no luidh an ait'eiginn 'san aird-an-ear. Runaich iadsan a chreid an fhaidheadaireachd teich-adh an sin bho na breitheanasaidh a bha gu teachd; mar sin chruinnich mu'n cuairt do sheachd mìle deug dhiubh, a chuid mhoir dhiubh bho Urtenberg agus Babbaria, chaidh iad fein agus an t-ionlan de'm maoin air bord luingeas air an abhainn Danube, agus rannig iad *caladh* (aig aite *Quarantine*) air oir-thìr Rusia. Anns an aite so bliris gue do plaigh a mach nam measg leis an do ghearradh as na milltean dhiubh. Air dhoibh Rusia a ruigeadh, chuir iad teachdairean gu Iompaire Alasdair, a bha 'san àm sin ann an Moscou, ag iarraidh gu'n d'thugadh e fearann dhoibh air taobh deas beanntaibh Chaucasian. Ghuidh e orra smuaineachadh orra fein agus aontachadh ri comhuidh a ghabhail air taobh tuath nam beanntan, far an d'thugadh e fearann dhoibh agus far am b' urrainn e an dìon. Cha deanadh iad sin! dh'fheumadh iadsan ar Tighearn a choinneachadh aig 'fhoillseachadh. Ma's ann mar sin a tha, ars' esan, a chionn 's gu'm feum sibh dol thairis, bheir mise dhuibh fearann air taobh deas nam beann, ach tha mi ag iarraidh dhuibh trà nach urrainn mise ar dìon an sin. Ghabh mu'n cuairt do chuig mìle dhiubh rabhadh agus ghabh iad comhuidh ann an Crimea, Besarabia, agus anns na duthchanaibh mu'n cuairt, agus leig iad dhiubh gach beachd mu Sholima. Chaidh cuig mìle eile dhiubh gu surdail maille r'an cinn-fheadhna gu taobh deas Chaucasus, agus ghabh iad tuineachas ann an cuig aithibh-taimh ann an Georgia agus anns na mor-roinnibh do Phersia a bhuiccas do Rusia. Bhasaich anabharr dhiubh 'san aite so le tinneas, agus thug moran dhiubh iad fein thairis do na h-uile seorsa mi-bheas agus droch-bheart. A chionn nach b' urrainn do'n cinn-iuil giùlan ni b'fhaide le'n cleachdannaibh eucorach, dh'fhag siad iad agus thainig iad do Rusia. Choimnich an t-Ollamh H ——— agus mi fein iad ann an teis-meadhon nam beanu an uair a bha iad a' pilltinn anns a bhliadhna h-ochd ceud deug agus aon thar fhichead. Bha roinn mhath chonaltraidh againn riu. Thuir iad ruinn mar biodh ar Tighearn air fhoillseachadh gu h-aithghearr, gu'n rachadh as d'a eaglais air an talamh gu buileach. Tha na daoine so a nis ann an Caran agus ann an Sarepta, gu h-ionlan air fionnarachadh agus air an leigheas bho'n amaideachd. 'Nuair a bha mi ann an Georgia, chaidh mi a dh'fhaicinn an aitean comhuidh. Bha iad ann an cor anabharrach truagh, air do theasaich ghnathaichte na duthcha a bhì anns gach tigh 'san deachaidh mi a steach. Bha mealladh dochais ri fhaicinn anns gach gnais. Thuir iad gu'n do mheall ar Tighearna iad, gu'n do gheall e tighinn bho chionn da no trì do bhliadhnachaidh, agus e fein fhoillseachadh ach nach do sheas e r'a fhoical. 'Nuair a thoisich cogadh eadar Persia agus Rusia, leum na Persaich air trì de'n aiteachan comhuidh, agus thug iad lom-sgrìob air an maoin, agus thug

dhealruicheas e gus an aird an iar ;
mar sin mar an ceudna bhitheas teachd
Mhic an duine."

ta e sna seomraichibh
uaigneach, na creidibh
sin.

27 Oir a reir mar a
thig an dealanach o'n
aird an ear, agus a dheal-
raicheas i gus an aird an
iar ; mar sin mar an

Tha an t-ochdamh rann thar an
fhichead coltach ri bhi na freagairt

iad leo an sluagh 'am braighdeanas. Phill moran dhiubh air an ais a ritibh gu'n aiteachaibh comhnuidh, ach tha cuid eile dhiubh air nach cualas guth riamh ; a reir coltais tha na boirionnaich na 'n coimh-leapaich aig na Persaich. Chuir an Comunn a ta ann am Basle chum an soisgeil a sgaioleadh, cuid de dhaoine urramach a shaotirachadh nam measg, agus bha iad nam meadhon beannaichte ann am moran dhiubh iompachadh chum Chrìosd, agus gu beachd reusontach Sgrìobtuireil de'n fhaidheadaireachd, agus tha dochas agam an deigh an toirt troimh theine agus uisge, gu'n dean Dia iad fathast nam beannaich do na tìreanaibh 'sam bheil iad. Cha'n 'eil teagamb air bith agam nach do runaich Ean comharrachadh a mach mar rabhadh do mhuinntir eile."

Tha ar Tighearn ag radh anns an t-seathamh rann thar an fhichead, " Uime sin ma their iad ribh, Feuch, a ta e san fhasach, na rachaibh a mach : feuch, a ta e sna seomraichibh uaigneach na creidibh *sin*." Tha e coltach gu bheil rabhadh ann an so mar an ceudna an aghaidh fàidhibh breige no luchd mineachaidh mearachdach air an Sgrìobtuir, oir feumaidh sinn a mheas gur ann diubh sin iadsan a tha 'g radh an leithid sin a nithe, (a chum gu'n tuigear fìor sheadh an fhocail sin fàidh faic cìod a tha air a 'g radh mu fhaidheadaireachd I Cor. xiv.) agus tha ar Tighearn anns an earrann so ag ainmeachadh gu sonruichte da mhealladh a bhiodh an dream ud ro ullamh a leudachadh. Tha cìsimplèir againn de'n cheud mhealladh ann an cor nan truaghanan faoin sin a bha 'sa Ghearmailt a chaidh dìreach a roimh-ainm-eachadh, agus a chuireadh air seachran leis an Ard-fhear-teagaisg Young ; a ta am mealladh eile, eadhon, ma their iad ribh, Feuch, a ta e sna seomraichibh uaigneach, coltach ri bhìdh ag dearcadh orra-san a ta teagasg gur e *an dara cuid* teachd spìradal, no aon chum gach neach fa leth aig a bhas, a th'air a chiallachadh an so, oir a ta an radh " anns na seomraichibh uaigneach" co'-fhreagarrach dhoibh araon. (Thoir fainear cha'n eil e 'g radh SEOMAR uaigneach, ach SEOMRAICHEAN uaigneach, mar ni a bha gu tachairt ann an tuille na aon aite comhladh, agus tha am beachd so mar an ceudna comh-fhreagairt ris an tighinn a ta air a chuir an ceill ann an comhsamhlachd nan deich oighean, oir tha an t-aon teachd air a chiallachadh anns an da chuis sin, mar a ta e soilleir bho na thuir ar Tighearna, " An sin samhlachear rìoghachd neimh ri deich oighibh," is e sin aig àm a theachd mun do labhradh air ball roimhe).

A thaobh na cend mhearachd, eadhon, a bhi saoilinn gu bheil e 'san fhasach, 'se aithne ar Tighearna " na rachaibh a mach ;" ach a thaobh au dara mearachd, eadhon a bhi saoilinn gur e aon chuid teachd spìradail a mhaìn a th' air ainmeachadh an so, no teachd chum gach neach fa leth aig a bhas, tha e 'g radh, " na creidibh *sin*," agus an sin tha e a' cur an ceill cìod an t-eardardheallachadh mor a bhios eadar ath-theachd-san agus an teachd ris an bheil duil aig an da bhuidhean ud. Gabhamaid beachd air gu bheil comh-arraidhean so a theachd-sa gu leantuinn air ball aig erìochnachadh na mor thrioblaid, a thoisich 'nuair a theich 'eaglais bho Ierusalem, agus mar sin cha'n 'eil barantas air bith againn air son nan aimsiribh glormhoir sin a tha iomadh ag earbsa air ball roimh " teachd an fhir nuaidh phosda le cumhachd agus gloir ro-mhoir a thoirt a mhuinntir thaghta, a bhean nuadh phosda d'a ionnsuidh fein," mar a tha e air a chuir an ceill ann an deireadh I Tesal. iv. Taisb. xiv. 14, 15, 16, agus ann am Mata. xxiv. 30, 31.

ceudna bhithen teachd Mhic an duine.

28 Oir ge b'e ait am b' a' chairbh, is ann an sin a chruinnichear na h-ìolairean.

29 Air ball an deigh trioblaid nan laithean ud, dorchaichear a' ghrian, agus cha tabhair a' ghealach a solus, agus tuitidh na reultan o neamh, agus bithidh cumhachdan nan neamh air an crathadh.

do'n cheist a ta air a cuir sios ann an Luc. xvii. 37, ach 's ann a mhaire an so ta am freagairt air a thoirt. Anns an naothamh rann thar an fhichead tha e a' cur an ceill, " Air ball an deigh trioblaid nan laithean ud, dorchaichear a ghrian," &c. &c. Le sealltuinn air ais gus a cheud rann thar an fhichead, tha sinn a' faicinn gu'n do thoisich an t-amghar so 'nuair a theich 'eaglais fein bho Ierusalem. Uime sin, thoisich laithean na h-amhghar, an uair a sgrìobh Eoin an Taisbeanadh; Faic a cheud chaibdeil agus an naothamh rann. Agus tha an deicheamh rann de'n dara caibdeil a' feuchainn gur iad geur-leanmhuinnean Shatain amhgharan eaglais Chrìosd. (Faic G)

'Se am mìle agus da cheud agus trì-fichead bliadhna de gheur-leanmhuinn air an eaglais leis an Roimh Phapanach a chuid mu dheireadh de'n amhghar mhoir; agus air ball an deigh an coimhlionadh dorchaichear a ghrian, &c. &c., tarlaidh comharraidhean teachd

(G) Ré àm a mhor amhghair so a dh'fhuilingeas an Eaglais, tha ar Tighearn a' toirt fainear ann an coimeas na h-èarrann so ann an Lucas, gu'm " bi cruaidh-chas mhor san duthaich," (ar leam gur e Palestine a tha e ciallachadh), " agus fearg air a' phobull so," (eadhon, na h-Iudhaich); agus tha e 'g radh anns a 24 agus anns a 25 rann, " Agus tuitidh iad le faobhar a' chlàidheamh, agus bheirear iad am braighdeanas chum nan uile chinneach: agus bithidh Ierusalem air a saltairt sìos fo na Cinnich, gus an coimhlionar aimsire nan Cinneach. Agus bithidh comharan anns a ghealach, agus anns a ghealach, agus anns na reultaibh; agus air an talamh aire nan cinneach, ann an iomachomhairle, an cuan agus na tonnan a' beuchdaich; eridhe dhaoine 'gan treigsinn trid eagal, agus feitheamh nan nithe sin a ta teachd air an domhan; oir bithidh cumhachdan nan neamh air an crathadh. Agus an sin chi iad Mac an duine a' teachd ann an neul, le cumhachd agus mor ghloir." Ach an uair a thig an dara amhghar bithidh na h-Iudhaich air an saoradh. Faic Daniel xii. 1, 2, " Agus bithidh aimsir carraid ann, mar nach robh riamh bho'n bha cinneach ann, gus an uair sin fein; agus anns an àm sin soarar do shluagh-sa, gach aon a gheibhear sgrìobta san leabhar. Agus dhuigsidh moran dhiubhsan a ta nan cadal ann an duslach na talmhainn, cuid gu beatha shiorruidh, agus cuid gu nàire agus masladh bith-bhuan." Faic Sechariah, xii., xiii., xiv.

Chrisod, agus *an sin* thig e. (H) Agus tha an Scriobtur, ann an labhairt mu mhac an sgrìos, eadhon a Phapanachd ag radh, ann an 2 Tesal. ii. 8.—“ Neach a chlaoidheas an Tighearn le ’anail a bhcoil fein, agus d’an cur e as le dealradh a theachd ;” mar sin buadhaichidh a Phapanachd gus an tig an t-am so, agus cha chuirear as d’i gu teachd Chrisod ; uime sin, air ball an deigh an amhghair ; eadhon, aig crìoch a mhìle agus da cheud agus trì-fichead bliadhna (de chogadh buadhach na h-adhairee bige, an cogadh sin a ta air ainmeachadh anns an Taisb. xiii. 7.) toisich-

(H) Mar chì sinn ann an Daniel vii. 21, 22, gu bheil an adhare bheag (eadhon, an Roimh Phapanach) a’ deanamh cogadh ris na naoimh agus a’ buadhachadh nan aghaidh, “ gus an d’thainig Aosda nan laithean, agus an d’thugadh breitheanas do naoimh an Ti a’s airde ; oir thainig an t-àm anns an do shealbhaich na naoimh an rioghachd.” Faic Taisb. xi. 15, 16, 17, 18, “ Agus sheid an seachdamh aingeal a thrompaid ; agus bha gnthanna mora air neamh, ag radh, Rinneadh rioghachdan an t-saoghail ’nan rioghachdaibh do ar Tighearn, agus d’a Chrisod-san ; agus bithidh e ’na Rìgh gu saoghal nan saoghail. Agus thuit na ceithir seanaire fichead, a bha ’nan suidhe air an caithrìchibh am fianuis De, sìos air an aghaidh, agus rinn iad aodhradh do Dhia, ag radh, Bheireamaid buidheachas duitse, O Thighearna Dhe uile-chumhachdaich, a ta, agus a bha, agus a bhitheas ; air son gu’n do ghabh thu do chumhachd mor a d’ionnsuidh, agus gu’n do rìghich thu. Agus bha fearg air na cinnich, agus thainig t’fhearg-sa, agus àm nam marbh gu’n tugtadh breth orra, agus gu’n tugadh tusa duais do d’ sheirbhisich na faidhean, agus do na naoimh, agus dhoibh-san air am bheil eagal t’ainme, do na big agus do na moir, agus gu sgrìosadh tu iadsan a sgrìosas an talamh.” Mar sin tha leir-sgrìos na Papanachd, agus tilgeadh an fhiadh-bheathaich agus an fhaidh bhreige do’n loch theine aig toiseach la á bhreitheanais, a tha a’ toiseachadh aig ath-theachd Chrisod mar ghadaiche anns an oidheche, no mar bhoillsgeadh dealanaich, an uair a tharlas aiseirigh nam marbh ann an Chrisod, agus caochladh na dream sin de ’Eaglais a bhios beo agus a dh’fhagar : a ta e a’ gabhail a steach mar an cendna suipeir phosaidh an Uain, agus a theachd le a naoimh uile, Sech. xiv., Taisb. xix. : Taomadh a bhreitheanais air an talamh, a ta air a chuir an ceill ann an Isaiah xxiv : a’ tional as a rioghachd na h-uile nithe a bheir oilbheum : tilgeadh an fhiadh-bheathaich agus an fhaidh bhreige ’san loch theine : ceangal Shatain agus a thilgeadh do shlochd an dubh-aigein : iompachadh agus aisg iomlan Iudaibh agus Isareil : rioghacladh Chrisod maille ri naoimh mìle bliadhna : teachd a steach lanachd nan Cinneach : fuasgladh Shatain aig crìoch a mhìle bliadhna : a mbealladh air na cinnich : an leir-sgrìos air lorg sin : tilgeadh an Diabhoil ’san loch theine agus phronnuise, far an do thilgeadh am fiadh-bheathach agus am faidh breige roimh thoiseachadh a mhìle bliadhna : teich-eadh neamh agus talamh bho ghnnis an Ti a ta ri fhaicinn ’na shuidhe air an rìgh-chathair mhor gheal : na mairbh, beag agus mor, nan seasamh am fianuis De : fosgladh nan leabhraichean agus breith air a thoirt air na mairbh as na nithibh sin a bha sgrìobhta aunta a reir an gnìomhara : tilgeadh a bhais agus ifrinn san loch theine—“ agus ge b’e air bith nach d’fhuaradh sgrìobta ann an leabhar na beatha, thilgeadh e san loch theine.”—Tarlaidh na nithe so uile ann an la á bhreitheanais.

idh comharraidhean teachd Chrìosd a ta an so air an ainmeachadh, eadhon, duibhreadh na greine agus na gealaich, agus tuiteam nan reulta: an sin thig

30 Agus an sin foillshear comhara Mhic an duine an neamh: agus an sin nì uile threubha na talmhainn bròn, agus chi iad Mac an duine a' teachd air neulaibh neimhe le cumhachd agus gloir ro-mhoir.

31 Agus cuiridh e mach 'aingil le fuaim mhoir na gall-trulup, agus cruinnichidh iad a shluagh taghta o na ceithir gaothaibh, o leth-iomall neimhe gus an loth-iomall eile.

32 Ach foghlumaibh co'samhlachd o'n ehrann-flhige: an uair a bhitheas a gheug a nis maoth, agus a dh'fhasas an duilleach, aithnichidh sibh gur fagus an samhradh:

33 Agus mar an ceudna, an uair a chi sibhse na nithe sin uile, biodh fios agaibh gu bheil e am fagus, *eadhon* aig na dorsaibh.

34 Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile.

35 Theid neamh agus talamh thairis, ach cha teid mo bhriathra-sa thairis a chaoidh.

eadhon, na comharraidhean so), Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile."

Uime sin, ma tha sinne a faicinn nan comharraidhean so, 'sann ruinne a ta so air a labhairt le Chrìosd, a' labhairt ruinn bho neamh, leis na Sgriobtuiribh,"—

"Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile," oir feumaidh e bhith gur iad an aon mhuinntir ris an do labhradh anns an 33, agus anns a 34 rann; ach thugamaid fainear gu bheil cuisean a ta ri teachd soilleir do'n Ti Mhoir Is Mì.

Ann an Luc. xxi. 25, tha e 'g radh, "Agus bithidh comharan anns a ghrein, agus anns a' ghealaich," &c. &c. ; agus, anns an 28 rann, tha e 'g radh, a' labhairt r'a eaglais, "Agus an uair a thoisceachas na nithe so air tachairt, an sin amhaireibh suas, agus togaibh bhur cinn; oir a ta bhur saorsa am fagus"—(eadhon, saorsa a chuirp mar a ta e air a chuir an ceill ann an Rom. viii. 23, "Agus cha'n e so a mhain, ach sinn fein mar an ceudna, aig am bheil ceud thoradh an Spioraid, tha eadhon sinne ag osnaich annainn fein, a' feitheamh ris an uchd-mhaeachd, eadhon saorsa ar cuirp ;" rann 31 "agus mar an ceudna sibhse, 'nuair a chi sibh na nithe so a' tachairt, biodh fhios agaibh gu bheil rioghachd Dhe fagus do laimh. Gu deimhin a deirim ribh, nach teid an linn so thairis, gus an coimh-lionar na nithe so uile."

Agus anns a 34 rann, "Agus thugaibh an aire dhuibh fein, air eagal uair air bith gu'm bi bhur cridhe fo callaich le geocaireachd, agus le misg, agus le ro-churam mu nithibh na beatha so, agus gu'n tig an la sin oirbh gu h-obann; oir mar ribe thig e air na h-uile dhaoinibh, a ta 'g aiteachadh aghaidh na TALMHAINN UILE. Deanaibh-sa air an aobhar sin faire, a' deanamh urnuigh gach am, chum gu measar gur airidh sibh air dol as o na nithibh sin uile a ta gu teachd, agus seasamh an lathair Mhic an duine." Uime sin tha e soilleir bho'n 28 rann,— "An uair a CHI SIBH na nithe so a' toiscachadh ri tachairt, an sin amhaireibh suas, agus togaibh bhur cinn; oir a ta bhur saorsa am fagus"—(I)—tha e soilleir gu'm bi comharraidhean so teachd Chrìosd air an tuigsinn le cuid. Mar an ceudna tha e soilleir, bho nam bheil air a radh anns a Lucas xxi. 35, agus bho na tha air a radh anns a Mata xxiv. 38, agus anns na rannaibh a leanas—"Oir mar a bha iad anns na laithibh roimh an tuil ag itheadh agus ag òl,

(I) So dearbhachd cile gu bheil e a' labhairt r'a eaglais.

a' posadh agus a' toirt am posadh gus an la an deachaidh Noe a steach san aire, agus nach robh fhios aca gus an d'thainig an tuil, agus an do thog i leatha iad uile; mar sin mar an ceudna bithidh teachd Mhic an duine"—(tha so a' cur an ceill) nach tuig an t-iomlan do dhaoineibh comharraidhean a theachd. Bithidh muinntir mu'n cuairt d'an gnothachaibh gnathaichte—faic 40 rann, "An sin bithidh dithis air a mhach-air; gabhar fear aca, agus fagar am fear eile; bithidh dithis bhan a' meileadh anns a' mhuillean; gabhar a h-aon aca, agus fagar an aon eile." Uime sin tha e coslach nach ann gu litireil, ach fo shamhlachas a tha dorchachadh na greine agus na gealaich, agus tuiteam nan reultan ri bhi air an tuigsinn; a thaobh 's nach b'urrainn iad an oibrichibh gnathaichte dheanamh anns an dorch. (K)

Mar sin tha sinn a' faicinn gu bheil e air a' radh ann an Ioel, agus ann an Gnìomh. ii. 19, 20—"Agus nochdaidh mise iongantais anns na neamhaibh shuas, agus comharan air an talamh shios; fuil, agus teine, agus duibh-neul deataich; iompaichear a' ghrian gu dorchadas, agus a' ghealach gu fuil, mu'n tig la mor agus comharaichte sin an Tighearna." Agus anns an Taisb. vi. 12, tha an t-ām so mar an ceudna air iomradh, agus an t-ām anns an tachair e air a chomharrachadh,—“Agus dh'amhaire mi 'nuair a dh'fhosgail e an seathamh seula, agus, feuch! bha

(K) Faic Lucas xvii. 24—30, "Oir mar a ta an dealanach a dhealraicheas o aon *ionad* fo neamh, a' soillseachadh gus an ionad eile fo neamh, mar sin a bhitheas Mac an duine mar an ceudna 'na la fein. Ach is eiginn da air tus moran do nithibh fhulang, agus a bhi air a dhiultadh leis a' ghimealach so. Agus mar a bha e ann an laithibh Noe, mar sin mar an ceudna bithidh e ann an laithibh Mhic an duine. Bha iad ag itheadh agus ag ol, a posadh agus air an toirt am posadh, gus an la an deachaidh Noe a steach do'n aire: agus thainig an dile, agus sgrios i iad uile. Amhuil fos mar thachair ann an laithibh Lot; bha iad ag itheadh agus ag ol, a' ceannach agus a' reiceadh, a p'anndachadh agus a' togail aitreabh: ach air an la sin fein anns an deachaidh Lot a maeht á Sodom, fhrasadh teine agus pronnasg o neamh, agus sgrios e iad uile. Is ann mar sin a bhitheas anns an la am foillsichear Mac an duine."

Nam b'ann gu litireil a bhiodh an dorchadas, cha bhiodh iad a' ceannach agus a reiceadh, a plaundachadh agus a' togail aitreabh.

crith mhor thalmhainn ann; agus dh'fhas a' ghrian dubh mar shaic-eudach roin, agus d'fhas a' ghealach mar fhuil, agus thuit reulta neimh air an talamh, mar a thilgeas craobh-fhige a figean an-abaich, 'nuair a chrathar i le gaoith mhoir."

Tha fhios againn gur ann fo shamhladh a ta cainnt an Taisbeanaidh air a labhairt; agus tha i a diongadh iuchair do na samhlachaibh a th'air an gnathachadh ann an earrannaibh eile de'n Sgriobtuir. Tha sinn a' faicinn anns an Taisb. viii, gu'n do bhuaileadh an treas cuid de'n ghrein, agus an treas cuid de'n ghealaich, agus an treas cuid de na reultaibh; agus tha an luchd-mineachaidh is ro chomasaiche, gu cumanta a' cordadh air, gu'n do thachair bualadh so an treas enid de'n ghrein, de'n ghealaich, agus de na reultaibh, roimh bhuaadhachadh nan Sarasach agus nan Turcach, mar a ta an cuigeamh agus an seathamh trompaid, anns an Taisb. ix,—a reir coltach gu soilleir a' cuir an ceill am buaidh-san. Mar an ceudna tha e soilleir, bho sheadh Leabhair an Taisbeanaidh air fad, gu bheil dorchachadh so an treas cuid de'n ghrein, de'n ghealaich, agus de na reultaibh, a tha air iomradh anns an viii. caibdeil, a' ciallachadh toraidhean nan truaighean agus nan ainneartan leis an robh cumhachdaibh riaghlaidh Iompaireachd na Roimh air an sarachadh. Faic ciod a th'air a 'g radh le Raibeart Fleming, anns an Leabhar a sgrìobh e mu thimchioll Eiridh agus Thuiteam na Papanachd, a chaidh a chlo dh-bhualadh anns a bhliadhna 1701, bho chionn ceud agus ochd bliadhna deug thar fhichead, anns am bheil e 'g radh, "Bheir an ceathramh trompaid fathast tuille fasalachd air an Roimh, le a greadh-nachas agus a gloir a dhorchachadh, ni a ta air a chuir an ceill le dorchachadh an treas cuid de'n ghrein agus de'n ghealaich agus de na reultaibh, leis am bheil sinn gu thuigsinn, gun teagamh air bith, crionadh a cumhachd rioghail."

Mar an ceudna, ann an labhairt air a cheathramh soitheach tha e 'g radh, "Tha an ceathramh soitheach a nis gu bhli air a thoirt fainear, agus mar a ta e so air a thaomadh air grein na rioghachd Phapanaich, mar sin 'se a thoradh, daoine a phianadh le h-aiteas teine." A rithist, ann an labhairt mu'n cheathramh soitheach so, tha e 'g radh, " Gu bheil a ghrian, agus soluis eile nan neimh, na samhlaidhean air prionnsach-aibh agus air rioghachdaibh, mar a thug sinn fainear cheana, uime sin feumaidh gur e a ta air a chiallachadh le taomadh an •t-soithich so air a ghrein, isleachadh cumhachdan mòr a bhuineas do'n Roinh; a ta nam mor chultaic do 'n Phapanachd." (L) " Tha aobhar dochais, mu thoiseach na h-ath linne gu'm faod cuisean tionndadh gu bhli ni's fearr, oir cha'n urrainn mi gu'n bhli 'g earbsa gu'n tachair smachdachadh nuadh eiginn an trath sin riu-san a ta nam prionh chul-taic do'n Ana-criosd, agus theagamh mu'n àm sin gu'n toisich rioghachd na Fraing ri bhli air a h-isleachadh gu mor, agus *ged* do ghabh Rìgh na Fraing a th' ann an traths' " (Luthais an xiv, a bha 'san àm sin an aird a chumhachd agus a ghloir) a ghrian mar a mhae-samhailt, agus na briathran so mar a shuaicheantas—" *Nec pluribus impar,* ") 'se sin mar a theirear 'sa Ghaelic—" *S' mise 's airde 'san t-sreath*—theagamh gur fheudar dha fein, no an darna cuid do na righribh a

(L) Faic Iuchair Bhuims do Chainnt Cho'shamhlachail an Sgriobtuir, a chlodh-bhuaileadh ann an 1835.

Solus. Tha soluis a' ciallachadh cumhachdan riaghlaidh, a chionn gu bheil iad a feuchainn na slighe, agus air an aobhar sin a' seoladh agus a' riaghladh dhaoine nau caithe-beatha, muinntir air mhodh eile aig nach biodh fhios ciod a dheanadh iad no c'ait an rachadh iad. Faic Taobh-duilleig 285.

Tha dorchadas na greine, na gealaiche, agus nan reultan, na shamhladh a ta comharachadh dorchadas choitichionn, no faillinn anns an riaghladh mar ann an Isaiah xiii. 10; Esec. xxxii. 7, agus Joel ii. 10-31. Taobh-duilleig 122.

Grian. Grian, gealach, agus reultan. Ge b'e ait am bheil coltas nach-daranachd air a suidheachadh, co dhiubh, is ann an stada no an eaglais, no ann an teaghlach fa leth a ta e; tha a ghrian, a ghealach, agus na reultan, 'nuair a dh'ainmichear cuideachd iad, a' ciallachadh nan caochladh inbhe fa leth de chumhachd, no de luchd-riaghlaidh a th'anns an aon stada. Taobh-duilleig 427.

thig na dheigh, agus do'n rioghachd i fein, aig a chuid is lugha roimh na bhliadhna 1794, aideachadh a thaobh nan righrean a tha sa coimhearsnachd, nach 'eil e eadhon—" *singulis impar*"—*Mar fhear 'san t-sreath.*

Dhearbh ceannaire nam Frangach gu'n robh am mineachadh so, a rinneadh ceithir-fichead bliadhna agus a tri-deug roimhe sin, le Fleming, an fhad so ceart. A nis thugamaid fainear, gu bheil e tighinn gus a cho'dhunadh so le bhi mineachadh gur e uachdaranachd na Fraing a ta air a ciallachadh leis a ghrein. Mar an ceudna tha e feumal gu'n d'thugamaid fainear, gu'n d'innis e roimh-laimh an t-ām 'san tarladh so, le bhi cunntadh gu'n do thoisich am mìle agus da-cheud agus tri-fichead lā (is e sin, bliadhnachan anns am bheil 360 lā anns gach bliadhna) anns a bhliadhna 552, agus gu'n do chrìochnaich iad anns a bhliadhna 1793-94. Tha e 'g radh beagan an deigh na h-earrann a roimh-ainmicheadh, "Tha mi a tuigsinn gu'n d'fhuair am Pap bunachar nuadh a dh'ardaich ceum eile e, 'nuair a dh'fhag Iustinian an Eadailt an deigh a toirt fo smachd, ann an tomhas mor fo riaghladh a Phapa, air dha bhi toileach ughdarras an easbuig ardanaich so a mheudachadh, thug e thairis an t-ughdarras a bhuineadh dha fein do'n easbuig; a nis thachair so anns a bhliadhna 552, agus leis a mhìle agus da-cheud agus tri-fichead bliadhna a chuir ris a so, bheirear an aireamh a nuas gus a bhliadhna 1811, nì is i, a reir cunntais na fàidheadaireachd, a bhliadhna 1794." Tha nithe a thachair coslach ri bhi dearbhadh gu'n robh Fleming ceart, *anns a mhor chuid*, a thaobh a chunntais so: mu chunntar gu mean an còrr laithean, uairean agus mhìonaidean, a ta eadar a bhliadhna mar a ta i air a meas le cùrsa nan reult-aibh, agus a bhliadhna mar a ta i air a meas anns an fhaidheadaireachd, bheir e air a mhìle agus da-cheud agus tri-fichead bliadhna, 'nuair a chunntair iad bho na bhliadhna 552, crìochnachadh mu'n cuairt do'n bhliadhna 1793.

Ach tha mar an ceudna deadh aobharan eile air son a bhi co'dhunadh gu'n do crìochnaich am mìle agus an da-cheud agus an trì-fichead bliadhna aig an àm sin, eadhon, àn Ceannaire nam Frangach (Faic M), agus

(M) Tha a mhòr chuid dhiubh-san a sgrìobh mineachadh air an fhaidh-eadaireachd, a' cordadh gu bheil am mìle agus da-cheud agus trì-fichead la no bliadhna so a' ciallachadh an t-aon ni ris an aimsir agus aimsirean, agus leth-aimsir a ta air ainmeachadh anns an Taisb. xii., agus anns an Dan. vii. 25, agus ris an da mhios agus da-fhichead, agus am mìle agus da-cheud agus trì-fichead la a ta air an ainmeachadh anns an Taisb. xi. 2, 3. Uime sin tha na h-aimsirean so uile, a' ciallachadh an aimsir anns an dean an adharc bheag (eadhon, a Phapanachd) cogadh ris na naoimh, agus a bhuaidhaicheas i 'nan aghaidh. Faic Dan. vii. 20, agus na rannan a leanas. Ach eo luath 'sa chrìochnaicheas am mìle agus da-cheud agus trì-fichead la, suidhidh am breitheanas, " agus bheir iad air falbh a thighearnas, gu chaitheamh, agus gu a sgrìos gu ruig a chrìoch."

Aig toiseachadh na Ceannaire Fhrangaich bha cumhachd na Papanachd gle bhuaidhach ann an earrann mhòr de Mhòr-thìr na Roinn-Eorpa, agus ann an duthchannaibh eile; ach chuir a cheannaire so gu neo-ni a chuir pheanais dhiabhluidh phapanach, a h-inneal mòr an-tighearnais, agus a h-arm cogaidh an aghaidh nan naoimh anns gach duthaich, agus chuir i as d'a cumhachd ann an tomhas mòr air feadh an t-saoghail. Faic mar a spuinneadh i de a beartas agus de a saobhbhas anns an Fhraing, agus anns a Spaint, &c. &c.; faic am Pap na phrìosanach aig Bonaparte; faic a cumhachd foirneartach air a h-ìrioslachadh ann an tomhas co mòr, 's gu bheil na Sgrìobtuirean a nis air an sgaoileadh air feadh dhuthchannaibh Papanach,—ni nach robh air a cheadachadh roimh an Cheannaire Fhrangaich; agus biodh e air a thoirt fainear, ge b'e ait am bheil na Sgrìobtuirean air an sgaoileadh, tha Crìosd agus a chuid Abstol an sin a' searmonachadh an t-soisgeil shiorruidh leo.

Ach tha e air a chuir an ceill anns a Daniel vii. 25, 26, " Agus labhraidh e briathran an aghaidh an Tì a's airde, agus claoidhidh e naoimh an Tì a's airde, agus bitlidh duil aige aimsirean agus reachdan a chaochladh; agus bheirear iad d'a laimh gu aimsir, aimsirean, agus roinn aimsire. Ach suidhidh am breitheanas, agus bheir iad air falbh a thighearnas, gu 'chaitheamh, agus gu a sgrìos gu ruig a chrìoch." Uime sin an uair a chrìochnaichear, an aimsir, agus aimsirean agus leth-aimsir, toisichidh crìonadh cumhachd na Papanachd.

Tha e coslach gu'n do thoisich a leithid sin do chrìonadh aig àm na Ceannaire Fhrangaich; mar an ceudna gu'n d'fhing a Cheannaire sin maille ris na nithe a lean na lorg, air falbh a mòr chumhachd chum cogadh an aghaidh nan naoimh; ach tha cumhachd na Papanachd a' buadhachadh re am mìle agus da cheud agus trì fichead là, uime sin tha am mìle agus da cheud agus trì fichead la air teireachdainn an uair a sguireas a Phapanachd do bhuaidhachadh. Mar an ceudna 's iad na soitheachan na seachd plaighean deireannach, agus tha annta na breitheanais leis am bheil a Phapanachd air a tilgeadh bun os ceann; air an aobhar sin, an uair a thoisicheas iadsan ri bhi air an taomadh, chrìochnaicheadh am mìle da cheud agus trì fichead la bha a Phapanachd gu buadhachadh, ach thoisich tìormachadh na h-àibhne Euphrateis (eadhon, an Iompaireachd Thureach) agus a thaobh 's gu bheil sin gu tachairt fo'n t-seathamh soitheach, 'sann fo'n t-seathamh soitheach a ta sinne, uime sin chrìochnaich am mìle agus da cheud agus trì fichead la bho chionn tamull. Faic cainnt M— d— L— a labhair e ann an Tigh Ard Chomhairle na Fraing, air an ochdamh la de'n cheud mhios 1834 (air a h-ainmeachadh le Mr E. Bickersteth 'na Shearmonaibh " air ullachadh fa

mar an ceudna gu'n robh a ghrian na samhladh air uachdaranachd na Fraing. Tha e air innseadh dhuinne ann an Daniel ii. agus an vii. caibdeil, gu bheil ceithir rioghachdan mòra gu bhì ann ; agus tha e soilleir gur i an Roinh an ceathramh rioghachd, agus gu mair i, 'na a staid eadar-sgaraichte, gus am buail a chlach, air a gearradh a mach gun lamhan, an iomhaigh air a cosan, mar a ta e 'san dara caibdeil, " Gus an tig an t-ām anns an toirear an rioghachd agus an uachdaranachd, agus morachd na rioghachd fo neimh uile, do mhuintir naomh an Ti a's ro airde, aig am bheil a rioghachd na rioghachd shiorruidh, agus bheir na h-uile thighearnais umhlachd agus géill da ;" mar a ta e anns an t-seachdamh caibdeil. A nis b'e an ceathramh rioghachd sin a righich os ceann righrean na talmhainn, aig ām breith ar Tighearna ; oir dh'orduicheadh le Ceasar Augustus, an t-iompaire Romanach, an domhan uile a mheas, Lucas ii. : air an aobhar sin, tha an Iompaireachd Romanach ann fathast, agus bithidh i ann gus an tig an t-ām anns an scalbhaich na naoimh an rioghachd, oir tha i an trathsa na staid eadar-sgaraichte, agus mairidh i na staid eadar-sgaraichte gus an sgriosar i.

Uime sin ma tha a ghrian na samhladh air uachdaranachd, is fheudar gur ann air a phrìomh uachdaranachd anns an iompaireachd eadar-sgaraichte Romanach a ta i na samhladh, agus tha ghealach na samhladh air an dara uachdaranachd, agus na reultan air na h-uachdaranachdaibh a's lugha. B'i rioghachd na Fraing, aig an ām sin, mar a ghairm iad dhiubh fein, " LA GRANDE NATION," "*An cinneach oirdheirc,*" a chumhachd mhor,—a phrìomh rioghachd, anns an iompaireachd eadar-sgaraichte Romanach no Phapanach. Aig ām na Ceannaire Fhrangaich, b'i an

ehomhair la Chrìosd),” a cho'dhuin e le 'g radh, “Tha an Tuire a' dol a dhith a dh'easbhuidh Thureach.”

Faic mar an ceudna Leabhar-naigheachd na Baintighearna Chrìosdaidh air son an dara mìos de'n bhliadhna 1834.

Spainnt an dara rioghachd, no a ghealach, agus b'iad a chuid eile na cumhachdan beag, no na reultan.— Ach aig ām na Ceannaire Fhrangaich, an uair a thainig am mìle agus an da cheud agus an trì fichead bliadhna anns an do bhuadhaich a Phapanachd gu erich, an uair a bha an trioblaid mhòr, eadhon geur-leannhuinn na h-eaglaise, leis an Roimh Phaganach agus Phapanach air comh-dhùnadh, le toiseachadh toirt air falbh a cumhachd aintighearnail, agus sgrios a lion cuid is cuid a cumhachd rannsachaidh, os-cionn creidimh dhaoine, bha a ghrian, eadhon, uachdaranaich na Fraing air a dorchachadh.

Agus chunnaic sinn bho'n ām sin uachdaranachd na Spainnt mar an ceudna air a dorchachadh, agus thilgeadh bun os-cionn uachdaranachdan beag na Roinn-Eorpa, agus thuit iad mar fhras de reultaibh a' thuirlingeadh. Ach tha e air innseadh dhuinn ann an Iocel, agus anns an Gniomh. ii. 20, "Gu'n iompaichear a' ghrian gu dorchadas, agus a ghealach gu fuil, mu'n tig la mòr agus comharaichte sin an Tighearna." Chunnaic sinn ma ta cha'n e a mhain a ghrian air a tionndadh gu dorchadas, ach mar an ceudna a Spainnt, a ghealach, air a tionndadh gu fuil bho chiunn iomadh bliadhna, agus tha i fathast anns a chor sin. Mar a ta a rithist air ainmeachadh anns an Taisb. vi 12, 13, "Agus dh'amhaire mi 'nuair a dh'fhosgail e an seathadh seula, agus, feuch, bha crith mhòr thalmhainn ann; agus dh'fhas a ghrian dubh mar shaic-eudach ròin, agus dh'fhas a' ghealach mar fhuil, agus thuit reulta neimh air an talamh, mar a thilgeas craobh-fhige a figean, an-abaich, 'nuair a chrathar i le gaoith mhoir." Tha e coltach, ma ta, gu'm faca sinn coi'ionadh nan comharaidhean a ta air an ainmeachadh anns a chaibdeil so Mata xxiv. 29, "Air ball an deigh trioblaid nan laithean ud, dorch-aichear a' ghrian, agus cha tabhair a' ghealach a solus, agus tuitidh na reultan o neamh, agus bithidh cumh-

achdan nan neamh air an crathadh,” uime sin tha duil againn a nis ri coilìonadh nan nithe a ta air an roimh-innseadh ann an rann 30 agus 31.

“ Agus an sin foillsichear comhara Mhic an duine an neamh, agus an sin ni uile threubha na talmhainn bron, agus chi iad Mac an duine a’ teachd air neulaibh neimh, le cumhachd agus gloir ro mhoir. Agus cuiridh e mach ’aingil le fuaim mhoir na gall-truimp, agus eruinnichidh iad a shluagh taghta o na ceithir gaoth-aibh, o leth-iomall neimh gus an leth-iomall eile.”

Agus a thaobh comharaidhean fhoillseachaidh a ta air an ainmeachadh an so, agus a theachd, tha ar Tighearna ag radh anns an 32 agus na rannaibh a leanas, “ A nis foghlumaibh cosamhlachd o’n chrann-fhige; an uair a bhitheas a gheug a nis maoth, agus a dh’fhasas an duilleach, aithnichidh sibh gur fagus an samhradh: agus mar an ceudna, an uair a chi sibhse na nithe sin uile, biodh fios agaibh gu bheil e am fagus, eadhon aig na dorsaibh. Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile. Theid neamh agus talamh thairis, ach cha teid mo bhriathra-sa thairis a chaoidh.” Thugamaid fainear anns an 33 rann gu bheil e ag radh r’a Eaglais, amhul “ sibhse mar an ceudna, an uair a chi sibhse na nithe sin uile, biodh fios agaibh gu bheil e am fagus, eadhon aig na dorsaibh. Gu deimhin a ta mi ag radh RIBH” (eadhon, ribhse a chi an t-iomlan de na nithe so), “ Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile.”

Uime sin ma chunnaic *sinne* uile chomharaidhean so a theachd, ’s ann ruinne a ta so air a labhairt, “ Gu deimhin a ta mi ag radh RIBH, Nach teid an ginealach so fein thairis, gus an tachair na nithe so uile. Theid neamh agus talamh thairis, ach cha teid mo bhriathra-sa thairis a chaoidh.” (N)

(N) Tha air a radh ann an coimeas na h-carrann so anns an Lucas xxi. 31 32, 33, “ Agus mar an ceudna sibhse, ’nuair a chi sibh na nithe so a’ tach-

36 Ach cha'n 'eil fios an la no na h-naire sin aig duine air bith, no fos aig ainglibh neimh, ach aig m' Athair-sa a mhain.

37 Ach amhuil a bha laithean Noe, mar sin mar an ceudna bithidh teachd Mhic an duine.

38 Oir mar a bha iad anns na laithibh roimh an tuil, ag itheadh agus ag ol, a' posadh agus a' toirt am posadh, gus an la an deachaidh Noe a steach san aire.

39 Agus nach robh fhios aca gus an d'thainig an tuil, agus an do thog i leatha iad uile; mar sin mar an ceudna bithidh teachd Mhic an duine.

40 An sin bithidh dithis air a mhachair; gabhar fear aca, agus fagar am fear eile.

41 Bithidh dithis bhan a' meileadh anns a' mhuilcan; gabhar a h-aon aca, agus fagar an aon eile.

"is e sin, tha seirbhiseach Chrìosd air a thogail suas na chodhail san adhar, agus an aon eile aig nach 'eil ola na shoitheach maille r'a lochran air fhagail.— "Uime sin deanaibh-sa faire, oir cha'n 'eil fhios agaibh cia an uair a thig bhur Tighearna. Ach a ta fhios so agaibh, nam b' fhiosrach fear an tighe cia an uair an tigeadh an gaduiche, gu'n deanadh e faire, agus nach fulaingeadh e gu'm bristeadh a thigh troimh. Uime sin bithibh-sa ullamh mar an ceudna: oir is aon an uair nach saoil sibh, a thig Mac an duine.— Co e ma seadh, a ta 'na oglach firinneach agus glic, a chuir a Thighearn os-ceann a mhuinntir, a thabhairt bidh dhoibh na àm fein? Is beannaichte an t-oglach sin, a gheibh a Thighearna, ri àm dha teachd, a' deanaibh mar sin. Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, gu'n

airt, biodh fhios agaibh gu bheil rioghachd Dhe fagus do laimb. Gu deimhin a ta mi ag radh ribh, nach teid an ginealach so thairis, gus an coimhlionar na nithe so uile. Thcid namh agus talamh thairis: ach cha teid mo bhriathra-sa thairis a chaoidh."

cuir se e os-ceann a mhaoin gu h-ìomlan. Ach ma their an droch sheirbhiseach ud 'na chridhe, A ta mo Thighearn a' cur dail na theachd; agus ma thoisich-eas e air a chomh-sheirbhisich a bhualadh, agus air itheadh agus ol maille ri luchd-misge: thig Tighearn an oглаich sin ann an la nach 'eil suil aige ris, agus ann an uair nach fios da, agus gearraidh e 'na bhloigh-dibh e, agus bheir e a chuibrionn da maille ris na cealgairibh: an sin bithidh gul agus giosgan fhiaical."

Tha e soilleir gur iad na h-oighean glic iad sin a ta ullamh, mar a ta e air a radh, Mata xxiv. 44, "Bithibh-sa ullamh mar an ceudna," agus tha an t-ullachadh so a' co'sheasamh ann an oladh a bhi aca, agus 'nan lochranaibh a' lasadh.

Tha an oladh na samhladh air an Spiorad Naomh, 1 Eoin ii. 20, "Ach tha agaibh-sa ungradh o'n ti naomh, agus is aithne dhuibh na h-uile nithe," 27, "Ach tha an t-ungradh a fhuair sibh uaith-san, a' fantuinn annaibh; agus cha'n 'eil feum agaibh gu'n teagaisgeadh aon neach sibh: Ach, mar a ta an t-ungradh so fein 'gar teagasg mu thimechioll nan uile nithe, agus a ta e fìor, agus nach breug e, eadhon mar theagaisg e sibh, fanaibh ann." Coimeas so ri Eoin xvi. 13, "Ach an uair a thig esan, Spiorad na firinn, treoraichidh e sibh chum gach uile fhirinn: oir cha labhair e uaith fein: ach labhraidh e na h-uile nithe a chluinneas e: agus foillsich-

MATA. XXV.*

1 An sin samhlaichear rioghachd neimh ri deich oighibh, a thug leo an lochrain, agus a chaidh a mach an codhail an fhuair nuadh-phosda.

2 Agus bha cuigear dhiubh glic, agus cuigear amaideach.

3 Thug iadsan a bha amaideach an lochrain leo, ach cha d'thug iad oladh leo.

4 Ach iadsan a bha glic, thug iad oladh leo 'nan soithicheibh maillo ran lochranaibh.

5 Agus air deanamh maille do'n fhear nuadh-phosda, thuit clo codail orra uile, agus suain.

6 Agus anns a mhachdhon-oidhche rinneadh glaoth, Feuch a ta an fear nuadh-posda a' teachd; rachaibh a mach g'a choinneachadh.

7 An sin dheirich na h-oighean ud uile, agus dheasaich iad an lochrain.

8 Agus thubhairt na h-oighean amaideach rìusan a bha glic, Thoiribh dluinne cuid do bhuir n-oladh; oir a ta air lochrain a' dol as.

* Sann fada an deigh àm nan abstol a chaidh an Tìomnadh Nuadh a roinn 'na chaibdeilibh agus 'na rannaibh, agus is ann a bhain air son deisealachd a rinneadh so; tha an roinn gu tric a' tachairt ann am meadhon carrann aig an bheil dluth choi'cheangal ri cheile, mar a tha an so eadar Mata. xxiv. agus xxv.

9 Ach fhreagair iad-san a *bha* glic, ag radh, Air eagal nach bi na's leoir ann dhuinn fein agus dhuibh-san, gu ma fearr leibh dol a chum an luchd reicidh, agus ceannaichibh dhuibh fein.

10 Agus am feadh a bha iad a dol a chean-nach, thainig am fear-nuadh posda; agus chaidh iadsan a bha ullamb a steach leis chum a' phosaidh, agus dhraicheadh an doras.

11 'Na dheigh sin thainig mar an ceudna na h-oighean eile, ag radh, A Thighearn, a Thighearn, fosgail dhuinne.

12 Ach fhreagair esan agus thubhairt e, Gu deimhin a ta mi ag radh ribh nach aithne dhomh sibh.

13 Deanaibh faire air an aobhar sin, do bhrigh nach aithne dhuibh an la no an nuair air an tig Mac an duine.

idh e dhuibhse nithe a ta ri teachd."

Ach a reir mar a ta e sgrìobhta, 1 Cor. ii. 9—16, "Cha 'n fhaca suil, agus cha chuala cluas, agus cha d' thainig ann an cridhe duine, na nithe a dh'ullaich Dia dhoibh-san aig am bheil gradh dha. Ach dh'fhoillsich Dia dhuinne *iad* le a Spiorad fein: oir tha an Spiorad a' rannsachadh nan uile nithe, eadhon nithe doimhne Dhe. Oir co an duine d'an aithne nithe duine, ach do spiorad an duine a ta ann? mar sin cha'n 'eil fios aig neach sam bith air nithe Dhe, ach aig Spiorad Dhe. A nis fhuair sinne, cha'n e spiorad an t-saoghail, ach an Spiorad a ta o Dhia; chum gu'm biodh aithne againn air na nithibh sin a thugadh dhuinn gu saor o Dhia. Nithe mar an ceudna a ta sinn a' labhairt, cha'n ann am briath-

raibh a theagaisgeas gliocas dhaoine, ach am *briathraibh* a theagaisgeas an Spiorad Naomh; a' coimh-meas nithibh spioradail ri nithibh spioradail. Ach cha ghabh an duine nadurra ri nithibh Spioraid De; oir is amaideachd leis iad; agus cha'n 'eil e 'n comas da eolas a ghabhail *orra*, do bhrigh gur ann air mhodh spioradail a thuigear iad. Ach bheir an duine spioradail breth air na h-uile nithibh, gidheadh cha'n 'eil e fein fo bhreth duine sam bith. Oir co d'am b' aithne inntinn an Tighearna, agus a theagaisgeas e? ach tha inntinn Chrìosd againne."

Rom. viii. 9—11, "Ach cha'n 'eil sibhse san fheoil, ach san spiorad, ma tha Spiorad Dhe a' gabhail comh-nuidh annaibh. A nis mur 'eil Spiorad Chrìosd aig neach, cha bhui e dha. Agus ma *tha* Chrìosd annaibh, *tha* 'n corp marbh gu deimhin a thaobh peacaidh; ach is beatha an spiorad a thaobh fireantachd. Ach ma

tha Spiorad an ti a thog Iosa o na marbhaibh a' gabhail comhnuidh annaibh, an ti a thog Criosd o na marbhaibh, beothaichidh e mar an ceudna bhur cuirp bhasmhor-sa tre a Spiorad-san a ta chomhnuidh annaibh." Agus anns an 23 rann, "Agus cha'n e so a mhain, ach sinn fein mar an ceudna, aig am bheil ceud thoradh an Spioraid, tha eadhon sinne ag osnaich annainn fein, a' feitheamh ris an uchdmhacachd, *eadhon* saorsa ar cuirp." Faic mar an ceudna Taisb. iv. 5, "Agus *bha* seachd lochrain theine a' dearg-lasadh am fianuis na righ-chaithreach, a's iad seachd spiorada Dhe." Tha lochran air a chleachdadh mar shamhladh air eaglais, do bhrìgh gu bheil e air a lionadh le olaidh, mar a ta an eaglais leis an Spiorad Naomh, agus tha an oladh na samhldadh air an Spiorad. Faic Taisb. i. 20, "Run-diomhair nan seachd reultan a chunnaic thu ann am laimh dheis, agus nan seachd coinneirean òir. Is iad na seachd reultan, aingil nan seachd eaglaisean: agus is iad na seachd coinneirean" (no mar is fearr a dh'fhaodar a' radh lochrain) "a chunnaic thu, na seachd eaglaisean." Agus ge b'e ait am bheil coinneir air ainmeachadh anns an Sgrìobtuir, thugamaid fainear gur e a tha e a' ciallachadh an ni ris an abair sinne lochrain, oir cha robh a ni ris an abair sinne coinnean air an cleachdadh anns na laithibh ud.

An uair a tha lochrain air a lasadh, tha e air a leasachadh le olaidh, agus tha e air fhadadh le teine. Mar sin air do Eoin Baiste, a bhi labhairt fo sheoladh an Spioraid, tha e 'g radh mu Chrìosd, Luc. iii. 16, "Baistidh esan sibh leis an Spiorad Noamh, agus le teine." Tha an t-Abstol ag radh, Eph. v. 8, "Oir bha sibh uair-eigin 'nur dorchadas ach a nis tha *sibh* 'nur solus san Tighearna: gluaisibh mar chloinn an t-soluis; oir *a ta* toradh an Spioraid anns an uile mhaithreas agus ionracas, agus fhirim." Uime sin tha an solus na samhldadh air grasaibh no toraidhibh an

Spioraid, agus gu h-araid air gradh Criosdail, air maise na naomhachd, agus air coilionadh an lagha, Mata v. 14, 15, 16, “Is sibhse solus an t-saoghail. Cha’n fheudar baile a ta air a shuidheachadh air sliabh fholach. Agus cha las daoine coinneal, chum gu’n cuir iad i fo shoitheach, ach ann an coinneal, agus ni i solus do na bheil a stigh. Gu ma h-ann mar sin a dhealraicheas bhur solus an lathair dhaoine, chum gu faic iad bhur deadh oibre, agus gu’n toir iad gloir do bhur n-Athair a ta air neamh.”

’S iad na h-oighean ud, aig am bheil an lochrain a’ lasadh, iadsan, air dhoibh tiodhlac an Spioraid Naoimh fhaighinn, a tha a’ toirt a mach toraidhean an Spioraid. Faic Galat. v. 22—26, “Ach is e toradh an Spioraid gradh, aoibhneas, sith, fad-fhulangas, caomhalachd, maitheas, creidimh, macantas, stuaim: an aghaidh an samhail sin cha’n ’eil lagh. Agus iadsan a’s le Criosd, cheus iad an fheoil, maille r’a h-an-tograibh agus a h-ana-miannaibh. Mas beo dhuinn san Spiorad, gluaiseamaid san Spiorad mar an ceudna. Na bitheamaid deidheil air gloir dhiombain, a’ brosnachadh a’ cheile, a’ gabhail farmad r’a cheile.” Agus is iad an dream d’am bheil Dia toirt earlas an Spioraid, dream, ma bhios iad beo agus maireann gu teachd an Tighearn, aig am bi am basmhorachd air a shlugadh suas ann an beatha. Faic 2 Cor. v. 4, 5, “Oir tha sinne a tha anns a phaillium so ri osnaich, air dhuinn bli fo eal-laich; cha’n e air son gu’m bu mhiann leinn bli air ar rusgadh, ach air ar n-eudachadh, chum gu bi basmhorachd air a slugadh suas le beatha. A nis an ti a dh’oibrich sinne chum so fein, is e Dia e, a thug dhuinne mar an ceudna geall-daingnich an Spioraid.” Agus ’siad an dream a choidil ann an Iosa, iadsan an feadh a bha iad a chomhnuidh anns a chorp, a bha air an seuladh le Spiorad Naomh a gheallaidh, Eph. i. 13, 14, “Anns an do chuir sibhse mar an ceudna dochas, air dhuibh focal na firinn a chluinntinn,

eadhon soisgeul bhur slainte : neach an deigh dhuibh creidsinn ann, chuireadh seula oirbh le Spiorad Naomh sin a gheallaidh, neach is e geall-daingnich ar n-oighreachd-ne, gu *teachd* saorsa na seilbhe a cheannachadh, chum cliu a ghloire.” Bha iad air an seuladh gu la na saorsa, eadhon saorsa a chuirp, mar a ta sinn a’ faicinn ann an Rom. viii. 23, roimh-ainmichte, agus mar an ceudna ann an Eph. iv. 30. “ Agus na cuiribh doilgheas air Spiorad Naomh Dhe, leis an do chuireadh seula oirbh gu la na saorsa.” Is iad an leithid sin buill corp diomhair Chrìosd, an Eaglais, agus tha iad marbh, air an adhlacadh, agus air eiridh maille ris. Faic Col. iii. 1—11, “ Uime sin ma dh’eirich sibh maille ri Crìosd, iarraibh na nithe a ta shuas, far am bheil Crìosd na shuidhe aig deas laimh Dhe. Suidhichibh bhur n-aighe air na nithibh a ta shuas, agus cha’n ann air na nithibh a ta air an talamh. Oir a ta sibh marbh, agus tha bhur beatha folaichte maille ri Crìosd ann an Dia. ’Nuair a dh’fhoillsichear Crìosd, neach is e bhur beatha-ne, an sin bithidh sibhse mar an ceudna air bhur foillseachadh maille ris ann an glòir. Uime sin claidhibh bhur buill a ta air an talamh, striopachas, neoghloine, fonn-collaidh, ana-mianna, agus sannt, ni a’s iodhol-aoradh : Nithe air son am bheil fearg Dhe a teachd air cloinn na h-eas-umhlachd. Anns an robh sibhse mar an ceudna a’ gluasad uair-eigin, ’nuair a bha sibh a’ caitheadh bhur beatha ’nam measg. Ach a nis cuiribh-sa uaibh na nithe so uile ; fearg, corruich, mi-run, toibheum, cainnt shalach as bhur beul. Na deanaibh breug d’a cheile, do bhrìgh gu’n do chur sibh dhibh an scann duine maille r’a ghnìomharaibh, agus gu’n do chuir sibh umaibh an *duine* nuadh, a tha air ath-nuadhachadh ann an colas, a reir iomhaigh an ti a chruthaich e. Far nach ’eil Greugach no Iudhach, tiomchioll-ghearradh, no neo-thiomchioll-ghearradh, *duine* borb, Sithianach, daor *no* saor : ach is e Crìosd na h-uile, agus

anns na h-uile.” Faic mar an ceudna a chuid eile de’n litir. Tha ar Tighearna ’gar n-caralachadh an Spiorad Naomh iarraidh, agus iarraidh gu dian durachdach, Lucas xi. 9—13 “Agus a ta mise ag radh ribh, Iarraibh, agus bheir car dhuibh: sibh, agus gheibh sibh; buailibh an doras, agus fosgalair dhuibh. Oir gach neach a dh’iarras, glacaidh e: agus an ti a shireas gheibh e; agus do’n ti a bhuaileas, fosgail ear. Ma dh’iarras mac aran, air aon neach agaibh-sa ta na athair, an toir e dha clach? no ma dh’iarras e iasg, an toir e nathair dha an ait eisg? No ma dh’iarras e ubh, an toir e scorpion da? Air an aobhar sin ma’s aithne dhuibhse a ta ole, tiodhlacan maith a thoirt d’ar cloinn, nach mòr is mò na sin a bheir bhur n-Athair neamhaidh an Spiorad Naomh dhoibh-san a dh’iarras e?” Faic mar an ceudna ciod a tha air a radh anns an Gniomh. ii. 38, 39, “An sin thubhairt Peadar riu, Deanaibh aithreachas, agus bithibh air bhur baisteadh gach aon agaibh ann an ainm Iosa Crìosd, chum maitheanais peacaidh, agus gheibh sibh tiodhlacadh an Spioraid Naomh. Oir a ta ’n gealladh dhuibhse agus d’ar cloinn, agus do na h-uile a ta fad o laimh, eadhon a mhead ’sa ghairmeas an Tighearn ar Dia.” Agus a rithist anns an Rom. viii. 9, “Ach cha’n ’eil sibhse san fheoil, ach san Spiorad, ma tha Spiorad Dhe a’ gabhail comhnuidh annaibh. A nis mar ’eil Spiorad Chrìosd aig neach, cha bhuin e dha.” Agus anns an Eoin iii. 5, 6, “Fhreagar Iosa, Gu deimhin, deimhin, deirim riut, mur bi duine air a bhreith o uisge agus o’n Spiorad, cha’n urrainn e dol a steach do rioghachd Dhe. An ni sin a ta air a bhreith o’n fheoil, is feoil e; agus an ni sin a ta air a bhreith o’n Spiorad, is spiorad e.”

Faic ciod a tha Eoin ag radh, I Eoin ii. 27, gu crìoch an treas rann de’n treas caibdeil, “Ach tha an t-ungadh a fhuair sibh naith-san, a’ fantuinn annaibh: agus cha’n ’eil feum agaibh gu’n teagaisgeadh aon neach

sibh : Ach, mar a ta an t-ungadh so fein 'gar teagasg mu thimchioll nan uile nithe, agus a ta e fíor, agus nach breug e, eadhon mar a theagaisg e sibh fanaibh ann. Agus a nis, a chlann bheag, fanaibh annsan ; chum 'nuair a dh'fhoillsichear e, gu'm bi danachd againn, agus nach bi naire oirnn 'na lathair aig a theachd. Ma tha fhios agaibh gu bheil esan fireanta, tha fhios agaibh gu bheil gach neach a ni fireantachd, air a ghineamhuinn uaith-san. Feuchaibh, ciod a' ghne ghraidh a thug an t-Athair dhuinne, gu'n goirteadh clann De dhinn ! uime sin cha'n aithne do'n t-saoghal sinn, do bhrigh nach b'aithne dha esan. A mhuintir mo ghraidh, a nis is sinne mic Dhe, agus cha'n 'eil e soilleir fathast ciod a bhitheas sinn : ach a ta fhios againn, 'nuair a dh'fhoillsichear esan, gu'm bi sinn cosmhuil ris ; oir chi sinn e mar a ta e. Agus gach neach aig am bheil an dochas so ann, glanaidh se e fein, mar a ta esan glan." Nam b'aill leinn an Spiorad fhaotuinn feumaidh sinn dol gu Criosd air a shon. Eoin vii. 37-39, " Air an la dheireannach, la mor sin na feisde, sheas Iosa agus ghlaodh e, ag radh, Ma tha tart air neach sam bith, thigeadh e m' ionnsuidhse, agus oladh e. An ti a chreideas annansa, mar a deir an scriobtuir, sruthaidh as a bhroinn aimhnichean do uisge beo. Ach labhair e so mu'n Spiorad, a bha iadsan a chreideadh annsan gu fhaghail : oir cha robh an Spiorad fathast *air a thabhairt*, do bhrigh nach robh Iosa fathast air a ghloraichadh." Faic mar an ceudna Gniomh. ii. 32, 33, " An t-Iosa so thog Dia suas, air am bheil sinne uile 'nar fianuisibh. Uime sin air dha bhi air ardachadh le deas laimh Dhe, agus gealladh an Spioraid Naoimh fhaotuinn o'n Athair, dhoirt e mach an ni so, a tha sibhse nis a' faicinn agus a' cluinntinn."

Feumaidh sinn dol da ionnsuidh le creidimh, oir tha e air a radh anns an 39 rann, " Labhair e so mu'n Spiorad, a bha iadsan a chreideadh annsan gu

fhaghail.” Agus anns an Eabh. xi. 6, tha e 'g radh, “Ach as eugmhais creidimh cha'n 'eil e 'n comas a thoileachadh: oir is eigin do'n ti a thig a dh'ionnsuidh Dhe a chreidsinn gu bheil e ann, agus gur e an Ti e a bheir duais do'n dream a dh'iarras e gu dichiollach.”

Feumaidh sinn dol da ionnsuidh ann an urnuigh, Lucas xi. 13, “Air an aobhar sin ma's aithne dhuibh-se a ta ole tiodhlacan maithe a thoirt do 'ur cloinn, nach mor is mo na sin a bheir bhur n-Athair neamhaidh an Spiorad Naomh dhoibh-san a dh'iarras air e? Agus a rithist, Marc xi. 23, 24, “Oir gu deimhin a ta mi ag radh ribh, ge b'e neach a their ris a' bheinn so, Togair thu, agus tilgear san fhairge thu, agus nach bi fo anharus 'na chridhe, ach a chreideas gu'n tachair na nithe a their e, thig gach ni a their e gu erich. Air an aobhar sin tha mi ag radh ribh, Ge b'e nithe air bith a dh'iarras sibh ann an urnuigh, creidibh gu'm faigh sibh, agus gheibh sibh.” Agus Eoin xiv. 13, 14, “Agus ge b'e ni a dh'iarras sibh a' m'ainm-sa, ni mise sin: chum gu'm bi an t-Athair air a ghlorachadh anns a Mhac. Ma dh'iarras sibh ni air bith a' m'ainm-sa, ni mise e.” Agus Mata. xxi. 22, “Agus ge b'e air bith nithe a dh'iarras sibh ann bhur n-urnuigh, ma chreideas sibh, gheibh sibh iad.”

Agus mu chreidimh tha e air a radh ann an Rom. x. 17, “Uime sin, is ann o eisdeachd a thig creidimh, agus eisdeachd tre fhocal De.” Gal. iii. 2, “So a mhain b'aill leam fhoghlum uaibh, An ann o oibrigh an lagh a fhuair sibh an Spiorad, no o eisdeachd a' chreidimh?” Eoin v. 39, “Rannsaichibh na sgrìobtuirean, oir a ta sibh a' saoil sinn gu bheil a' bheatha mhaireannach agaibh annta-san; agus is iad sin a ta toirt fianuis mu m' thimchioll-sa.” Leo-san, tha Crìosd agus a chuid Abstol a' searmonachadh. Lucas xvi. 31, “Agus thubhairt e ris, Mur eisd iad ri Maois agus ris na fàidhibh, cha mho a chreideas iad, ged

aireadh neach o na mairbhibh.” Anns an Gnuimh. xvii. 11, 12, tha air a radh, “Bha iad sin ni b’uaise na muinntir Thesalonica, oir ghabh iad am focal d’an ionnsuidh leis an uile thogradh, a’ rannsachadh nan sgrìobtuir gach aon la, a *dli’fheuchainn* an robh na nithe sin mar so. Uime sin chreid moran diubh : agus mar an ceudna do mhnaibh uaise do na Greug-aich, agus do fhearaidh aireamh nach bu bheag.”

Agus mar so a ta e sgrìobhta, 1 Cor. xv. 45 gu chrìoch, “Rinneadh an ceud dhuine Adhamh ’na anam beo, an t-Adhamh deireannach ’na Spiorad a bheothaicheas. Gidheadh cha’n e an ni spioradail a *bha* ann air tùs ach an ni nadurra ; agus ’na dheigh sin an ni spioradail. An ceud duine o’n talamh, talmhaidh : an dara duine, an Tighearn o neamh. Mar an *duine* talmhaidh, is amhuil sin iadsan a *tha* talmhaidh : agus mar a ta an *duine* neamhaidh, is ann mar sin iadsan a *ta* neamhaidh. Agus mar a ghiulain sinn iomhaigh an *duine* thalmhaidh, giulainidh sinn mar an ceudna iomhaigh an *duine* neamhaidh. A nis so a ta mi ag radh, a bhraithre, nach fheudar le feoil agus fuil rioghachd Dhe a shealbhaichadh ; ni mo a shealbhaicheas truailleidheachd neo-thruailleidheachd. Feuch, tha mi a’ labhairt ni diomhair ribh ; Cha choidil sinn uile, ach caochlaidhear sinn uile, ann an tiota, am priobadh na sùl, ri *guth na* trompaid deireannaich, (oir seididh an trompaid,) agus eiridh na mairbh neo-thruailleidh, agus caochlaidhear sinne. Oir is eigin do’n *chorp* thruailleidh so neo-thruailleidheachd a chur uime, agus do’n *chorp* basmhor so neo-bhasmhorachd a chur uime. Agus an uair a chuireas an *corp* truailleidh so neo-thruailleidheachd uime, agus a chuireas an *corp* basmhor so neo-bhasmhorachd uime, an sin coimh-ionar am focal a ta sgrìobhta, Shluigeadh suas am bas le buaidh. O bhais, c’ait am bheil do ghath ? O uaigh, c’ait *am bheil* do bhuidh ? Is e am peacadh

gath a' bhais ; agus is e neart a' pheacaidh an lagh : ach buidheachas do Dhia, a tha toirt dhuinne na buadha, tre ar Tighearna Iosa Crìosd. Uime sin, mo bhraithre gradhach, bithibh-sa daingean, neo-ghluasadach, a' sìor-mheudachadh ann an obair an Tighearn, air dhuibh fios a bhì agaibh nach 'eil blur saothair diombain anns an Tighearn." 1 Tesal. v. 23-25, " Agus gu deanadh Dia na sìthe fein naomha sibh gu h-iomlan ; agus gu deonaicheadh Dia gu'm bi blur n-uile spiorad, agus anam, agus chorp air an gleidheadh gu neo-choireach, gu teachd ar Tighearna Iosa Crìosd. Is fìrinneach an Ti a ta 'gur gairm, neach mar an ceudna a nì e. A bhraithre, deanaibh urnuigh air ar son-ne."

LEASACHADH.

Comharaidhean teachd Chrìosd a tha soilleir 'san àm, is iad—

1, Crìoch a mhìle agus da cheud agus trì fichead bliadhna, agus a mhor amhghair. Faic taobh-duilleig 9 gu 21, agus M.

2, Dorchachadh na greine, a ghealach gun bhì tabhairt a soluis, agus na reultan a' tuiteam bho neamh, agus cumhachdan nan neamh air an crathadh. Faic taobh-duilleig 11 gu 21, agus L.

3, Coilìonadh Taisb. vi. 12, 13, “Agus dh'amhairc mi 'nuair a dh'fhosgail e an seathadh seula, agus, feuch, bha crith mhor thalmhainn ann; agus dh'fhas a ghrian dubh mar shaic-eudach ròin, agus dh'fhas a ghealach mar fhuil; agus thuit reulta neimh air an talamh, mar a thilgeas craobh-fhige a figean an-abaich, 'nuair a chrathar i le gaoith mhoir. Faic taobh-duilleig 11 gu 21, agus K agus L. Thugamaid fainear gu bheil crith-thalmhainn, ann an cainnt cho'shamhlachd a' ciallachadh ceannaire. Faic Iuchair Bhuims.

4, Luc. xxi. 25, 26, “Agus bithidh comharan anns a' ghrein, agus anns a ghealaich, agus anns na reultaibh; agus air an talamh airc nan Cinneach, ann an ioma-chomhairle; an cuan agus na tonnan a' beuchdaich; cridhe dhaoine 'gan treigsinn troimh eagal agus feitheamh nan nithe sin a ta teachd air an domhan: oir bithidh cumhachdan nan neamh air an crathadh.”

Tha aire nan Cinneach a th'air ainmeachadh an so, a' nochdadh gu cothromach staid nithe aig caochladh amannan bho àm na Ceannaire Fhrangaich; agus theagamh gu bheil teinn nan cinneach a thaobh storais air an ciallachadh an so mar an ceudna, teinn agus ioma-chomhairlean a thaobh airgid a sharuich cuid dhiubhsan a chaidh as bho na breitheanasaidh bu truime, fuil agus teine. Tha an cuan agus na tonnan a' beuchdaich nan samh-laidhean air sloigh, coimhthionail, cinnich, agus teanganna, faic Taisb. xvii. 15; air dhoigh 's gu bheil ceannairecean agus buaireasan mor-shloigh gu cothromach air a clur an ceill leis a

chuan agus na tonnan a' beuchdaich. Agus chunnaic sinn aimhreitean agus buaireasan mor-shloigh a' toirt air cridheachaibh dhaoine an treigsinn troimh eagal, agus feitheamh nan nithe sin a ta teachd air an domhan, 'nuair a chunnaic iad cumhachdan nan neamh air an crathadh, 'se sin, cumhachd luchd-riaghlaidh agus uachdaranan, a tha air an orduchadh le Dia neimh, air an crathadh; oir a ta e air a radh anns an Rom. xiii. 1, "Oir cha'n 'eil cumhachd ann ach o Dhia: agus na cumhachdan a ta ann, is ann le Dia a dh'orduicheadh iad," &c.; faic Rom. xiii. 1—7. Agus an uair a tharlas na nithe so, tha e air a radh ann an Luc. xxi. 27, "Agus an sin chi iad Mac an duine a' teachd ann an neul, le cumhachd agus mor-ghloir. Agus an uair a thoisicheas na nithe so air tachairt, an sin amhaireibh suas, agus togaibh blur cinn; oir a ta blur saorsa am fagus."

5, "Agus bithidh soisgeul so na rioghachd air a shearmonachadh air feadh an domhain uile, mar fhianuis do na h-uile chinich: agus an sin thig an deireadh." Faic taobh-duilleig 5, agus B agus E.

6, An ionnsuidh a thugadh air an aodhradh Chrìosdaidh Phrotestach a shuidheachadh anns a chanain Eabhruidhich ann an Ierusalem. 'San àm an deachaidh Bhictoria a ghairm na Ban-rìgh, chuireadh air adhart ministear a Sasuinn chum na crìche so. Agus tha sinn a' faicinn an so, an fhaidheadaireachd sin air a coinu-lionadh a th'anns an Salm cii. 13—22, "Eiridh tusa, ni thu trocair air Sion; oir tha'n t-àm gu deadh-ghean a nochdadh dh'i, seadh, an t-àm suidhichte air teachd. Oir tha do sheirbhisich a' gabhail tlachd 'na clachaibh, agus tha deadh run aca d'a luathre. Mar sin bithidh eagal air na cinnich roimh ainm an Tighearn, agus air uile rìghribh na talmhainn roimh a ghloir. An uair a thogas an Tighearna suas Sion, chithear e 'na ghloir. Bheir e 'n aire do urnuigh nan diobarach, agus cha dean e tair air an athchuinge. Sgrìobhar so do'n àl ri teachd; agus molaidh an sluagh a ghinear an Tighearn. Oir dh'amhaire e nuas o airde a naombachd fein; o na neamhaibh sheall an Tighearn air an talamh. A chluinntinn osnaich a' phrìosanaich, chum fuasgladh orra-san a dh'orduicheadh chum bais; chum ainm an Tighearna chur an ceill ann an Sion, agus a chliu ann an Ierusalem; An uair a chruinnichear na sloigh le cheile, agus na rioghachda, gu seirbhis a dheanamh do'n Tighearna." Coimeas

so ri Sechar. xiv. 4, far am bheil e air a radh, “ Agus seasaidh a chosan air an la sin air sliabh nan Oladh :” agus anns a chuigeamh rann, “ Agus thig an Tighearn mo Dhia-sa, agus a naoimh uile maille ris.” Agus tha an t-àm glormhor, an uair a thionaillear na sloigh le cheile, agus na cinnich, gu seirbhis a dheanamh do’n Tighearn, gu soilleir a’ leantuinn so ; oir tha e air a radh anns an 17 rann, “ Agus tarlaidh, co sam bith do uile theaghlaichibh na talmhainn nach teid suas gu Ierusalem, a dheanamh aoraidh do’n Rìgh, Tighearn nan sluagh, cadhon orra sin cha tig uisge sam bith. Agus mur teid teaghlach na h-Eiphit suas, agus mur tig iad : orra-san bithidh a’ phlaigh sin leis am buail an Tighearn na cinnich nach teid suas a choimhead feill nam paillunan.”

Faic mar an ceudna, Gniomh. iii. 19, “ Air an aobhar sin, deanaibh-sa aithreachas agus bithibh air bhur n-iompachadh, chum gu’m bi bhur peacanna air an glanadh as, ’nuair a thig amanna fionnuaireachd o lathair an Tighearn ; agus a chuireas e Iosa Crìosd d’ur ionnsuidh, a chaidh roimh-orduchadh : neach is eigin do neamh a ghabhail gu aimsiribh aisig nan uile nithe, air an do labhair Dia le beul’ fhaidhean naomha uile, o thoiseach an t-saoghail.” Mar a tha air a radh anns an Salm lxvii., “ Gu deanadh Dia trocair oirnn, agus gu beannaicheadh e sinn ! agus gu tugadh e air a ghnuis dealrachadh oirnn. Selah. Chum gu’n aithnichear do shlighe air an talamh, do shlainte am measg nan uile chinneach. Moladh na sloigh thu, a Dhe ! moladh na sloigh uile thu ! Biodh na cinnich aoibhneach, agus deanadh iad luathghaire ; oir bheir thusa breth air na sloigh an ceartas, agus riaghlaidh tu na cinnich air an talamh. Selah. Moladh na sloigh thu, a Dhe ! moladh na sloigh uile thu ! Bheir an talamh a thoradh : gu beannaicheadh Dia, ar Dia-ne, sinn ! Gu beannaicheadh Dia sinn ! agus gu robh ’eagal-san air uile chriochaibh na talmhainn !” Uime sin tha sinn a’ faicinn, gur h-ann aig la a bhreitheanais, eadhon an uair a bheir e breith air na sloigh an ceartas, agus a riaghlas e na cinnich air an talamh, a bheir an talamh a thoradh, a bhios ’eagal-san air uile chriochaibh na talmhainn, agus a bhitheas a shlainte aithnichte am measg nan uile chinneach. Agus is e comharadh teachd am fagus nam beannachdan so uile, mar a ta e air a chur an ceill ann an Salm

cii., a sheirbhisich a bhi 'gabhaill tlachd ann an clachaibh Shioin, agus deadh run aca d'a luathre.

Tha tiormachadh na h-aibhne Euphrateis (eadhon, an iompair-eachd Thurcach) a tha air ainmeachadh fo an t-seathamh soitheach, na chomharadh eile air teachd am fagus àm ath-aisig nan Iudhach agus air teachd Chrìosd, oir tha e ag radh an sin, " Feuch tha mi a' teachd mar ghadaiche ;" agus air do'n da chomharadh so tachairt comhladh, tha iad a' daingneachadh aon a cheile.

7, Na breitheanasan a dhoirteadh air na cinnich Phapanach ; eadhon na breitheanasan sin a th' air an cuir an ceill anns an Taisb. xvi. fo na seachd soithichean, ni is iad na seachd plaigh-ean deireannach, mar a chi sinn anns a xv. caibdeil. Tha tiormachadh na h-aibhne Euphrateis (eadhon, an iompaireachd Thurcach, mar a bha e air a mhineachadh bho chionn iomadh linn) a' dearbhadh gu bheil an seathamh de na seachd soithichean so 'ga thaomadh ; agus bho'n a tha iad air an cuir an ceill gur iad na seachd plaighean deireannach, 's eiginn gu bheil sinn gun teagamh gle dhluth do'n chrìch. Ach tha e coltach gu bheil teachd Chrìosd chum a naoimh a thoirt d'a ionnsuidh fein, gu tachairt fo an t-seathamh soitheach so ; agus tha an seachdamh soitheach a' cuir an ceill nam breathanais a thig air lorg agus a leanas a theachd ; eadhon an dara àm amghar, an t-amghar sin a th' air ainmeachadh, Dan. xii. 1. Thig Chrìosd mar ghadaiche 'san oidheche, aig àm an abair iad sith agus tearuinteachd. Mar so tha a theachd an deigh a cheud amghar, eadhon, geur-learnhuinn 'eaglaise, de'n goirear gu cudthromach, An t-amghar mor, agus aig tùs àm an amghar a ta air ainmeachadh ann an Dan. xii. 1, an uair a bhios a phobul, eadhon, na h-Iudhaich air an saoradh ; oir aig an àm sin ni uile chinnich na talmhainn bron air a shonsa.

8, Am sith agus tearuinteachd a thaobh coltais, a tha leantuinir air ball an deigh nan comharaidhean a bhios ann an cumhachdaibh nan neamh, 'sa ghrein, 'sa ghealaich, agus anns na reultaibh, &c. a tha air an ainmeachadh ann an Ioel, Mata, Marc, Lucas, Gnìomhara, agus anns an Taisbeanadh.

Tha e coltach gur e an t-àm sith agus tearuinteachd so a leanas air ball na comharaidhean a dh'ainmicheadh cheana, agus a bheir mor chothrom chum an soisgeil a shearmonachadh, gidheadh, theagamh gu'm bi a mhor chuid caoin-shuarrach uime, no gu'ru bi

e air a dhiultadh gu follaiseach, le cinnich mar chinnich, an comharadh deireannach air teachd an Tighearna ; oir tha air a radh, 1 Tesal. v. 2, 3, 4, “ Oir a ta sàr fhios agaibh fein gu’n tig la an Tighearna mar ghaduiche san oidhche. Oir an uair a their iad, sith agus tearuinteachd, an sin thig sgrios obann orra, mar shaothair air mnaoi thorraich ; agus cha teid iad as. Ach cha’n ’eil sibhse, a bhraithre, san dorchadas, ionnas gu’m beireadh an la sin oirbh mar ghaduiche.”

A CHRIOGH.

